

I/2010

Prospäkkäri

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

Edelweiss, pyöristynyt kultakidesikerö

Hippumuistiinpanot: Kari A. Kinnunen 2008

► **Löytöpaikka:** Miessijoki, Yhteishippu-kaivospiiri. Löytöpaikka korkeimmalla merenpinnasta kaikista löydettyistä isoista hipuista. Löytäjät: Pekka Turkka ja Marjut Telilä, kesä 2007.

► **Hipun nimi:** Edelweiss, koska muistuttaa etäisesti tunnettua vuorikukkaa, alppitähteä (*Leontopodium alpinum*). Pekka Turkka löysi kesäkuussa samana vuonna maasta vanhan saksalaisen sotamuiston, metallisen merkin. Siinä oli kuvattuna alppitähti. Samana kesänä löytynyt isomushippu muistutti ainakin yhdestä suunnasta tarkasteltuna tätä alkukesän löytöä. Siitä johtuu tuo nimi Edelweiss.

► **Paino:** 107,93 g (ilmoitettu paino 108,5 g johtuu ilmeisesti kosteudesta ja koloissa alunperin olleesta aineksestä)

► **Ominaispaino:** 13,29

► **Läpimitat:** 47 x 37 x 15 mm

► **Pyöristyneisyys:** särmikäs, ulokkeet pyöristyneitä

► **Muoto:** litteä, pyöristynyt kultakiteiden sikerö

► **Mineraalikoostumus:** kulta

► **Kultakiteet:** Omamuotoiset pyöristyneet kullan kiteet hipun toisella puolella läpimitaltaan keskimäärin 4,32 mm ja lukumäärä 22 kpl. Toisella hipun puolella ei ole kullan kidemuotoja vaan pois rapautuneiden mineraalien kuoppia.

► **Pintarakenteet:** kultakiteiden kidepintoja hipun toisella puolella. Toisella puolella primaarikoloja pois rapautuneiden viereisten mineraalien kohdalla.

Prospäkkäri 1 / 2010

Tässä numerossa:

4 - 5	Pääkirjoitukset
8 - 11	Sotajoelta tunnistettu rubiini, Kari A. Kinnunen
12 - 23	Lapin kulta 140, vaelluskursio Ivalojoelle, Tuija Elminen
24 - 31	Pyrkyrien palstan historiaa, Mullis'
32 - 33	Sallan Aatsingin ylityöntoruhjeen kultapotentiaali, Eelis Pulkkinen
34	Lemmenjoen kulta-alue
35 - 36	Tähän on tultu - Miten eteenpäin? Aarne Alhonen
37	LKL:n perinteinen kultakuvauskisa pyörähti käyntiin
38 - 39	Henkilöuutiset, merkkipäivät
41	Metsähallituksen tiedote lupakäytännön muuttumisesta

Prospäkkärin aineisto on tekijänoikeuslain suojaama ja julkaistujen artikkelien ja kuvien osittainenkin lainaaminen tai kopiointi täten kielletään.

Prospäkkäri

Lapin Kullankaivajain
Liitto Ry:n jäsenlehti

34. vuosikerta
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu
ja taitto: Liisa Hertell,
LH Viestintä

Paino:
Tammerprint Oy, Tampere

Hallitus

Puheenjohtaja:
Jouko Korhonen
Haukiputaantie 752
90910 Kontio
jouko.korhonen@kultaviiste.inet.fi
p. 040 344 2200 (klo 17
jälkeen)

Varapuheenjohtaja:
Mika Telilä
Torisevantie 55
37310 Tottijärvi
puh: 0400 631 196,
fax: (03) 5128 127
mika.telila@kolumbus.fi

Sihteeri: Kai J Rantanen
PL 57, 99871 Inari
puh: 040 7746 773
mullin.mallin@gmail.com

Jukka Kela
Pehkoskuru,
99885 Lemmenjoki

Esko Orava
Mellantie 14,
97220 Sinettä

Hannu Viranto
Eteläranta 42
96300 Rovaniemi

Jouni Patokallio
Sylventie 4, 99800 Ivalo
puh. 040 715 4031

PANKKITILIT:
Jäsenmaksut vain tälle tilille:
Nordea 217738-4977
Muut maksut:
Nordea 120130-103183

JÄSENASIAI

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry, PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Mullis', päätoimittaja

Kaiken kallella kypärin

”Siitä seppo Ilmarinen, takoja iän-ikuinen, alla päin, pahoilla mielin, kaiken kallella kypärin, jo tuossa ajattelevi, pitkin päättänsä pitävi, miten kulkea kotihin, tulla maille tuttaville pimeästä Pohjolasta, summasta Sariolasta”

Alemmat ja ylemmät oikeusasteet. Väitelleet oikeustieteen tohtorit ja pykäläpuoskarit. Oman kunnan ja valtakunnan poliitikot. Kansalaiset ja virkamiehet. Presidentti ja pääministeri.

Järki ja tunteet. Kaikkiin näihin on vaikuttettu tai pyritty vaikuttamaan.

Kuten Kalevalan kymmenennen runon lainauksesta voi päätellä, juuri muuta ei enää ole tehdä kuin turvata jumalastarustoihin. Odotella Deus ex machinaa – sananmukaisesti jumalaa koneesta.

Alkuperäinen ilmaisu tarkoittaa yhtäkkistä ja epäuskottavaa juonenkäännettä; nosturin avulla näyttämölle laskettavia jumalia, jotka ratkaisivat ja kuljettivat kohtauksia eteenpäin. Usein epäuskottavasti ja epätyydyttävästi. Vähän niin kuin kaivoslakiesityksessä saadut kullanhuuhtonotapykälät; tavalla jolla ei ole mitään yhteyttä kupletin aiempaan juoneen.

Kultainen sääntö: Se jolla on kultaa, laatii säännöt (AXT). Joten kaivoslakihan sieltä syntyy, koska kulta on valtionmaassa. Pitkän ja vaikean synnytyksen johdosta on pelko siitä, että lapsi saattaa olla ruma ja heikkolahjainen.

Puheenjohtaja Korhonen kysyi laivaseminaarissa minne menet kultamies, eikä tarkoittanut tällä takapulpetin poikia, jotka levottomina kulkivat baaritiskin ja seminaaritilan väliä.

Selvää on, että Lapin kullankaivu ja liitto ovat, voisiko sanoa jälkiteollisen murroksen edessä.

Yhtä selvää on, että tämä muutostyö on

edessä ilman kaivoslakiuudistustakin ennemmin tai myöhemmin. Kenenkään etu ei silti ole, että nuo mainiot miehet kaivavissa koneissaan halutaan väkisin polvistelemaan tämän läpi runnotavan arvovaltakysmyksen edessä.

Riippumatta siitä miten kaivoslain kanssa käy, on yksi ainutlaatuinen aikakausi Lapin kultahistoriassa loppumassa. Vanha totuus kuitenkin on, että löydetyllä kullalla on tapana tulla kaivetuksi. Tai kuten GTK:n Pohjois-Suomen aluejohtaja Risto Pietilä on asian australiaksi oppinut: Old mines never dies. They just rest for a while.

Niinpä Lapin kultahistoriakin on aina ollut sykkivä maailmankaikkeus, lakien kuristamana ja kannustamana vuoroin laajennut ja taas hiljennyt.

Lönnrotin sanoin ”summasta Sariolasta” viitataan paikkaan, jossa todellisuus hämärtyy ja muuttuu mystiikaksi. Siltä väkisin ajettu muutosprosessi Lapin kultamailla usein vaikuttaa. Siksi monet vanhat konkarit ovat alkaneet sammuttelemaan tulia sisäisen höyryrannun alta.

Katselemaan kaiken kallella kypärin miten kulkea kotihin pimeästä Pohjolasta.

Plop. Plop plop. Plop. Hei, mistä näitä jumalia oikein tulee...

Ex Åkerman et ex Pingon.

Valiokuntien vuoro

*H*allituksen esitys kaivoslaiksi on nähty, luettu ja muistiin painettu. Pessimistit eivät pettyneet kun ministeri Pekkarisen käsite ”sukupolvi” osoittautui noin kuuden vuoden mittaiseksi (ottaen huomioon parin vuoden maisemointityöt). Ennakkotiedot pitivät paikansa, siirtymäajan pituutta lukuun ottamatta muutoksia ei lakiin juuri tullut.

Kullankaivajien tekemä lobbaustyö on kantamassa hedelmää koska näillä näkymin kaikki kolme kaivoslakia käsittelevää valiokuntaa tulee kuulemaan kaivajien edustajia. Totuutta ei toiseksi saa muutettua, eikä ole tarvettakaan. Faktat pitää tarjota päättäjien käyttöön ja toivoo että sitä kautta syntyy oikeudenmukainen päätös. Sinisilmäisyyttä ehkä - myönnetään.

Kullankaivun ympäristövaikutuksista on puhuttu paljon, ja puhutaan jatkossakin. Maailmalla asiaa on tutkittu vuosikausia ja vaikutukset ovat pitkälti tiedossa. Meillä Suomessa otetaan ensi askelia tällä saralla ja toivottavasti netistä löytyviä kansainvälisiä tuloksia osataan hyödyntää. Suuressa maailmassa esim. Klondiken seudulla ymmärretään kullankaivun olevan elinkeino muiden joukossa. Kaikella ihmistoiminnalla on vaikutuksensa ympäristöön joten meidänkin kaivun vaikutukset ovat varmasti mitattavissa. Sen sijaan että verrataan kultapuron vettä kaivamattoman puron veteen, hedelmällisempää olisi keskustella siitä onko tämä elinkeino enemmän vai vähemmän ympäristöä kuormittava kuin joku toinen. Aiheutan kullankaivajan tietyn ympäristövaiku-

tuksen, mutta onko vaikutus niin suuri että elinkeino pitäisi kieltää? Jos vaihdan elinkeinoni toiseksi, onko varmaa että ympäristövaikutukseni pienenee? Toisaalta, ilman ensimmäistäkään tutkimusta uskallan väittää että viemällä perheeni kesäksi kultamaille, on perheemme hiilijalanjälki merkittävästi pienempi kuin viettämällä kesä maalikyllillä.

Toinen asiallinen keskustelunaihe vesitulosien tulkinnessa on verrata arvoja yleisiin suosituksiin ja muihin alueen vesistöihin. Onko lapiokaivajalla oltava oikeus rännittää suoraan puroon? Onko kultarännin alapäässä olevan puron oltava kaiken aikaa laadultaan hyvää kaivovettä? Voiko turistilta odottaa järjen käyttöä kahviveden otossa?

Kaikki kullankaivumme purot laskevat lopulta Inarijärveen. Onko toiminnallamme Inaria heikentävä vaikutus? Ennen pitkää keskustelussa on otettava järki mukaan, puolin ja toisin. Nyt olisi sen aika.

PS. Vuosikokouksessa nähdään, eikös niin?

Jäsenmaksu 2010 ja vapaaehtoinen jäsenmaksukolehti

LKL:n jäsenmaksu vuodelta 2010 on 22 € ja liittymisjäsenmaksu yhteensä 32 €. Kullalla maksettaessa 1,1 grammaa kultaa.

Tarkista jäsenmaksutilanteesi tämän lehden osoitetarrasta. Maksut on merkitty tilanteen 24.2.2010 mukaisesti. Ihan oikeasti.

Voit maksaa jäsenmaksusi yhteydessä vapaaehtoisen kaivuoikeuskolehdin. Kymmenen vuoden piina on loppusuoralla: ministeri Pekkarisen hallitus antoi 22.12.2009 eduskunnalle vahvistettavaksi esityksensä uudeksi kaivoslaiksi.

Lakiesityksessä esitetään lukuisia perustuslain vastaisia ja virheellisesti perusteltuja muutoksia, jotka toteutuessaan tulevat oleellisesti heikentämään kullankaivun oikeuksia Lapissa.

Merkittävää on, että muutokset koskevat kaikkia kaivutapoja kaikilla alueilla, ei-vätkä suinkaan pelkästään koneellista kullankaivua Lemmenjoella, kuten julkisuudessa on virheellisesti esitetty.

LKL:n hallitus olisi mielellään halunnut tarjota jäsenistölle mahdollisuuden osoittaa vapaaehtoista jäsenmaksukolehtia toiminnan kehittämiseen esimerkiksi jäsenetuvastauksiemme tai jonkin muun hyödylliseen ja positiivisen asian osalta.

Maan hallitus kuitenkin päätti, että meidän on käytettävä vähäiset voimavaramme

kullankaivun oikeuksien turvaamistoimiin loppuun saakka. Jokainen kullankaivaja voi todeta edellä mainitun tutustumalla annettuun kaivoslakiesitykseen kotisivuillamme olevasta linkistä kohdassa Kaivoslaki.

Liiton hallitus on jälleen pakotettu hakemaan lainopillista asiantuntija-apua.

Kolehtimaksu käytetään nimenomaan siihen tarkoitukseen johon se on osoitettu – eli vaikutustyöhön huuhtontakullankaivun oikeuksien turvaamiseksi myös uuden kaivoslain voimaantultua.

Vuoden 2010 jäsenmaksun yhteydessä kaikki 22 euroa ylittävät jäsenmaksusuoritukset katsotaan osoitetuksi tähän käyttö-tarkoitukseen, pois lukien rästijäsenmaksut.

Vuoden 2009 jäsenmaksun yhteydessä jäsenistön maksamaa vapaaehtoista kaivuoikeuskolehtia kertyi 2670,43 euroa.

Kertynyt raha käytettiin osaltaan kattamaan kustannuksia, jotka syntyivät aihepiiriin perehtyneeltä lakiasiantuntijataholta tilatun lausunnon kaivoslakiehdotuksen perustuslainmukaisuudesta laatimisesta.

Pääosa kustannuksista katettiin kaivospiiriosakkaiden vapaaehtoisilla sitoumuksilla sekä osaltaan tulo- ja menoarvion vahvistamisen yhteydessä päätetyn mukaisesti yhdistyksen aiemmin säästöön jääneistä varoista.

Kai J Rantanen
rahastonhoitaja

kutsu

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n vuosikokous Inarissa Ylä-Lapin luontokeskuksen (Siidan) auditoriossa lauantaina 27.3.2010 alkaen kello 14:00.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 10 §:n mukaiset asiat, valitaan LKL:n edustajat K. Oy Kultakodin yhtiökokouksiin sekä käsitellään hallituksen esitys varsinaisiksi ja mahdollisiksi kunniajäseniksi sekä käsitellään sääntömuutoksia.

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus ja läsnäolevien toteaminen
2. Kokouksen järjestäytyminen, valitaan kokouksen puheenjohtaja, kokouksen sihteeri, 2 pöytäkirjantarkastajaa, 2 ääntenlaskijaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys
5. Esitetään toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto
6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapaudesta hallitukselle ja muille tilivelvollisille
7. Päätetään toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen mukainen ali- tai ylijäämä antaa aihetta
8. Vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio, liittymis- ja jäsenmaksujen suuruudet tulevalle toimikaudelle sekä toimihenkilöiden palkkiot
9. Valitaan hallituksen puheenjohtaja ja valitaan jäsenet erovuoroisten tilalle sekä kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa
– erovuorossa ovat jäsenet Jukka Kela, Mika Telilä ja Hannu Viranto, hallituksessa jatkavat Esko Orava, Jouni Patokallio ja Kai J. Rantanen,
- tilintarkastajina ovat toimineet Paavo Rytty ja Seppo Kotikangas, varatilintarkastajina Tapani Lappalainen ja Jari Lehtola
10. Valitaan liiton edustajat K. Oy Kultakodin yhtiökokouksiin vuodelle 2009
11. Uusien varsinaisten jäsenten hyväksyminen ja mahdollisten kunniajäsenten kutsuminen
12. Käsitellään sääntömuutos.
13. Keskustellaan muista esille tulevista asioista ja vuosikokoukselle esitetyistä asioista
14. Kokouksen päättäminen

Hallitus

► Huomio!

Auditoriossa keskustelutilaisuus kaivoslaista ja ympäristöasioista hallituksen johdolla alkaen klo 12:15.

Kaivoslakikertausta

Kehno kaivoslakiviritys on nyt eduskunnan käsiteltävänä. Aloituskeskustelu käytiin eduskunnassa 6.2.2010.

Muutama kansanedustaja kuten **Janne Seurujärvi** ja **Tero Rönni** puolustivat meitä keskustelussa. Vihreät edustajat ja mm. vasemmistoliiton **Pentti Tiisanen** kannattivat kullankaivun vieläkin nopeampaa alasajoa.

Asiaa jatkokäsitellään ympäristö-, talous- ja perustuslakivaliokunnassa. Teoriassa laki saattaa valmistua jo 2011 alkuun mennessä, mutta sen myöhästyminen ei olisi mikään yllätys.

Kaivoslain valmistelun luonteesta ja lain tasosta kertoo se, että ainoastaan luonnon-suojelujärjestöjen mielestä se on hyvä. Kaivannaisteollisuuden mielestä se on keho ja se tulee toteutuessaan taittamaan lupaavassa kasvussa olevan teollisuudenalan nousun.

Hassuinta tässä asiaan liittyvässä keskustelussa on, että tätä typerien päätösten ja yhteiskunnan varojen loppumisen välistä yhteyttä ei kukaan tunnu huomaavan.

Kullankaivajien kannalta vakavin asia on kaivospiirien sosiaisoiminen. Esityksen mukaan kaivospiirit siirtyvät valtiolle ilman korvauksia. Lähes sadan kullankaivajan omaisuuden menetyksen lisäksi tämä päätös lopettaa koneellisen kullankaivun Lemmenjoella.

Toinen vakava asia on maksujen viisin tai kaksinkertaistuminen riippuen siitä kuinka asia halutaan laskea. Tämä koskee erityises-

ti jäsenistömme senioriosaa, joka rahoittaa harrastustaan pienellä eläkkeellään.

Lisäksi lisääntyvä byrokratia vie tulevaisuudessa enemmän aikaa, voimia ja rahaa. Jostakin kummansyystä kaivoslakiin hiekkataan sisään jo nyt ympäristölupamenettelyssä mukana olevat asiat. Tulevaisuuden monimutkaisissa selvitys-, suunnitelma-, lausunto- ja tiedoksiantomenettelyissä on vielä paljon opettelemista.

Jos kaivoslaki toteutuu, koneellinen kullankaivu on mahdollista suojelualueiden ulkopuolella ja ehkä jossakin muodossa erämaa-alueilla. Ammattimaisin osa kullankaivusta tuhoutuu ja mm. koko vuosikymmenien aikana syntynyt kultahippujen jatkojalostusketju katkeaa.

Lapiokaivu on jatkossa sallittua myös erittäin tiukasti kontrolloituna suojelualueilla. Lisääntyvä byrokratia ja kustannukset lopettavat nyt jo kituvan ammattimaisen lapi- ja imurikaivun. Ehdottoman karenssisäädöksen poistuminen on niitä harvoja positiivisia näkökantoja, joita lakiuudistus kullankaivun kenttään tuo. Maanhaltija ja muut intressipiirit lausunnonantajina ei kuitenkaan luo mitään oikeusvarmuutta eikä ennustettavuutta esiintymän pitkäjänteiseen tutkimiseen ja hyödyntämiseen.

Lemmenjoen koneellisen kullankaivun alasajoa ei esittänyt yksikään 11-vuotisen uudistusprosessin aikana kuulluista kymmeneistä tahoista, idea kumpusi työryhmän sisältä. Takana ovat ilmeisesti ne työryhmässä

olleet ympäristöministeriön virkamiehet, jotka ovat kantaneet kaunaa 1980-luvun kultasotien tappiostaan.

Kullankaivu itsessään ei tietysti tällä päätöksellä lopu eikä kuole. Valitettavasti vain tämä meidän ihan itse, ilman yhteiskunnan tukea nykymuotoisen kullankaivun varaan rakentamamme pieni elinkeino kuolee.

Muutama kymmenen ihmistä menettää

ammattinsa ja omaisuutensa, virkamiesten määrä lisääntyy ja joku suojelubyrokraatti saattaa saada ylennyksen. Lemmenjoen kansallispuisto saa kenties kansainvälisessä puistoluokituksessa pisteen lisää. Sitä on mukava esitellä puistoalan kansainvälisissä kokouksissa.

Luonto itsessään asiaa tuskin huomaa.

LKL / Edunvalvonta

Arvoisat jäsenemme ja muut kullankaivun ystävät.

Ottakaa yhteyttä kansanedustajiinne. Vaikka asiasta on jo ilmeisesti tehty korkean tason poliittinen päätös, voimme yhdessä ehkä vielä vaikuttaa asiaan.

LKL:n yhdeksäs seminaariristeily

Harmonisesti harkkokoissa kylpien

Kullankaivuun on totuttu yhdistämään luterilainen työ-moraali ja kristillis-siveelliset elämäntavat. Ainakin Lapin kultamailla. Mitä tekemistä hindukulttuurin jumalakäsityksellä ja pakistanilaisilla muslimikantajilla Kashmirissa sitten voi olla Lapin kullankaivun kanssa?

Paljonkin. Sekin selvisi Lapin Kullankai-vajain Liiton 9. seminaariristeilyllä 22.–24. tammikuuta 2010.

15-metrinen maailmankaikkeus

Ajan äärettömyyttä ja geologisia aikajaksoja on ihmismielen mahdollottoman vaikea mieltää.

Liiton seminaariristeilyllä järjestettiin kolmen viime vuoden aikana huuhdontakultaplacereiden syntyä valottanut luentosarja. Avain huuhdontakultaesiintymän eli placerin synnyttäneiden prosessien ymmärtämiselle on geologisten aikajaksojen äärettömyyden käsittäminen.

Aiemmillä seminaareille osallistuneet ovat saaneet nähdä GTK:n erikoistutkijoiden harppovan metrin pituisin askelin 15 metrin mittaista maailmankaikkeutta.

Muistatthan? Maapallon ikä, 5 askelta. Elämää maapallolla, puoli metriä. Ihmisen-

kaltaisia otuksia, 0,2 mm. Ja viimeisestä jääkaudesta kaivoslakuudistukseen, 0,01 mm.

Seminaarin puheenjohtaja, geologi **Antti Peronius** oli alustukseensa norjalais-ranskalaisen matemaatikko **Ivar Ekelandin** kirjoista vielä ajattomamman vertauksen ajan äärettömyydelle. Hindujen maailmankuvas-
sa jumalatkaan eivät ole ikuisia, mutta niiden aikaskaala on erilainen.

Jumalan vuotta kuvataan niin, että kuvitellaan kilometrin korkuinen rautamuuri, jonka päältä enkeli pyyhkii joka 600 vuoden välein silkkiiliinalla pölyt pois. Kun 600 vuoden välein käytetty silkkiiliina on kuluttanut kilometrin korkuisen rautamuurin maan tasalle, on yksi jumalten vuosi kulu-
nut.

Samankaltaisia ovat geologiset aikajaksot.

Antti kertoi placerkullan geologiaa pidetävän geologiipiireissä hyvinkin yksinkertaisena, koska se ei ole yhtä vaikeaa kuin kovan kiven kultaesiintymien maailmassa. Hän itse on asiasta eri mieltä. Kultaplacereiden synty on pikemminkin yksinkertaisen monimutkaista tai monimutkaisen yksinkertais-
taista.

Se, että Lapin ensimmäinen rikas kultaesiintymä sattumalta löytyi Ivalojoelta, vaikeutti myöhempien esiintymien löytymistä. Ivalojoen kulta ja kultaesiintymät kun

ovat tyystin toisenlaisia kuin esim. Palsilla tai Sotajoella. Lemmenjoen kullasta puhumattakaan.

Ivalojoen löytöjen perusteella aikansa nimekkäät geologit kehittivät metsään menneitä teorioita, joista osa kummittelee kullan etsimistä sotkevinä uskomuksina vieläkin.

Lapin poikkeavan jäätiköitymishistorian vuoksi Suomesta löytyy kaiken ikäisiä, ja kaikilla eri tavoin syntyneitä placereita. Samalla paikallakin niitä voi olla eri ikäisiä ja eri lähteestä olevia päällekkäin ja jopa sekaisinkin.

Ihan vain siksi, ettei kullankaivu olisi pitkästyttävää kullan vuolemistu puuveitsellä.

Kaiken selittävässä alustuksessaan Peronius kertasi kultaplacerin syntyyn vaikuttavat prosessit ja kävi läpi Lapin eri kulta-alueet sekä niiden esiintymätyypit.

Huippuhommia

Onneksi **Gustaffssonin Veikka**, tunnettu valtioneuvostossa lähinnä **Kelan Jukan** lapioirenkinä Lemmenjoelta, ei ollut ennen LKL:n seminaariristeilyä ihan älyttömän hyvin perehtynyt geologiaan. Meinaan, maailman neljäätoista yli 8 000 metriä korkeaa vuorta 17 vuodessa huipputtaessa motivaatiota olisi saattanut syödä tietoisuus siitä, että jo muutaman miljoonan vuoden kuluttua Himalajan paikalla on Pohjanmaan kaltainen tasanko.

Gustafsson oli kertomassa vähän korkeammasta perspektiivistä asiaa katseltuaan, että alkuperäinen kullankaivu Lapissa on aivan ainutlaatuista hommaa. Hän varoiteli tekemästä Lapin kullankaivun kanssa sellaista typeryyttä, että kaivoslakiuudistuksen myötä hävitettäisiin peruuttamattomasti omaleimainen ja alkuperäinen kulttuuripe-

Laivaseminaarissa julkistettiin LKL:n kolmannen kultakuvakisan voittajat. Sarjan "Kullankaivaaja kotonaan" voitti Tapani Kiippa kuvallaan "Kullankaivajan tervahauta syttyy".

rinne. Sellaista ei maailmalla ole kovin paljon enää tarjolla.

Lopputuloksen hän on nähnyt ennenkin, Afrikassa, Australiassa – monessa paikassa. Totaalisen kaupungistumisen vastaliikkeenä koetetaan sitten jälkeensä keinotekoisesti palauttaa alkuperäisiä asioita. Lopputuloksena on säälittävää piperrystä, josta nostetaan iso numero, ja tehdään osa matkailuteollisuutta. Lapin kullankaivu on Gustafssonin mielestä oikeasti hieno asia, jota ei tarvitse herätellä henkiin, ja jonka taatusti ihmisiä kiinnostava matkailupotentiaali on vielä melko neitseellistä.

Lauantaina seminaariväki pääsi Veikan matkassa viimeisen kasitonnisen valloituksen Karakorumiin Pakistaniin, matkalle kohti Gasherbrum 1:n huippua. Matkan varrella nähtiin huimia maisemia maailman jylhimmästä vuoristosta ja kuultiin vahvoja mielipiteitä ja mielenkiintoisia näkemyksiä siitä millä asenteella näitä hetkittäin vakavia hommia kuuluu tehdä. Huippuhommia kuten maailman korkeimpien vuorien valloitus ja kullankaivu virkamiesten ahdistelmana.

Hämmästyttävän paljon allegorioita noissa aktiviteeteissa onkin. Välillä ahistaa ja on koti-ikävä. Pelottaakin, ja järki ja kokemus sanoo, että hommasta ei tule mitään. Usko meinaa loppua, ja toisinaan loppuukin kunnes kaveri kannustaa takaisin polulle. Tuntuu epätoivoiselta, ja kaikkein järkevintä olisi lyödä kamat kasaan ja lähteä kotiin.

Veikka kertoi omakohtaisia kokemuksiaan viestinnän tärkeydestä, yhteistyön ja sitoutumisen merkityksestä, omatoimisuudesta epäkohtien korjaamisessa, sinnikkäästä yrittämisestä ja etukäteissuunnittelun tärkeydestä. Ja siitä kuinka tärkeää on väsymiseen asti kertoa, kertoa ja kertoa jokaiselle vastaantulijalle, mistä koko hommassa on kyse.

Jotenkin tuli sellainen olo, että Gustafsson tiesi mistä puhui. Hän vakuutti, että riippumatta siitä mikä on päämäärä, keinot sen saavuttamiseen ovat täsmälleen samat.

Retki-lehdellä on muuten kevään aikana tulossa kullankaivu-aiheinen teemanumero.

Noin 25 asiaa

Tuttuja barometrejä, kullankaivun maailmanmarkkinahintaa ja kullankaivajainliiton jäsenmäärää tarkasteltaessa kullankaivun tulevaisuus näyttää aika miehekkäältä: molemmat nousivat lähes yhtä jyrkässä kulmassa kuin Transgo Towersin graniittiseinämät Karakorumissa.

Liiton puheenjohtaja **Jouko Korhonen** oli seminaarin pääteeman mukaisesti jyvittänyt kullankaivajat harmonisiin harrastajien ja ympäristörikollisiksi leimattujen, harkokasoissa kylpevien ammattikaivajien ääripäihin. Joken graafisessa kuvaajassa ääripäästä toiseen siirryttäessä panostukset, riskit, ajankäyttö ja mahdolliset tuototkin kasvavat.

Aivan näin yksioikoistahan todellisuus kultamailla ei ole: onneksi kullon tulo ja kautuu edelleen hyvin epätasaisesti kaivajien kesken, ja mielenkiintoa riittää jokaiselle tarpeidensa mukaan.

Kaivoslakiesitys kuitenkin tahtoi pakottaa kaikki toimijat harmonisen harrastuksen suuntaan. Ammattikaivua kielletään ja hankaloitetaan ja pienimuotoista lapiokaivua näennäisesti edistetään.

Käymällä Lapin kultahistorian valikoidusti läpi, Joke kertasi pikakurssin omaisesti syntyneen tilanteen, jossa kaivoslain kokonaisuudistus tähtää ammatillisen kullankaivun lakkauttamiseen Lemmenjoen alueella.

Joululahjaksi 2009 kullankaivajat saivat hallituksen eduskunnalle 23.12.2009 antaman esityksen kaivoslaiksi. Jotta kaikkien

liiton jäsenten ei tarvitsisi kahlata läpi 270 sivua lakitekstiä, paneutuivat puheenjohtaja Korhonen ja edunvalvontapäällikkö Peronius lain kirjaimeen. He kaivoivat esille ja kirjoittivat selkokielelle meidän tulevaisuutemme kannalta tärkeimmät asiat lakiesityksestä. Pykäläviidakon kiemuroista löytyi suoranaisia helmiä. Näitä hailaitteja käytiin seminaarissa Joken esittelemänä läpi yleisön epäuskoisena hörähdellessä. Kuten Kaivannaisteollisuusyhdistyksen pääsihteerin **Olavi Paatsola** omassa puheenvuorossaan totesi; esityksestä löytyy kohtia joille voisi nauraa, jos ei olisi näin vakavasta asiasta kyse.

Liitto julkaisi vastineen, johon on nostettu esiin 25–30 merkittävää väitettä, jotka meidän näkökannaltamme ovat virheellisiä, valheellisia tai muuten vain täysin epäoleellisia koko asiassa. Vastine ”Noin 25 asiaa kaivoslaista ja kullankaivusta jotka luulit tie-

täväsi” löytyy liiton kotisivuilta. Käy perehtymässä.

Monissa paikoin paistaa läpi lakityöryhmän perehtymättömyys kullankaivuun. Valitettavasti myöskään poliittista tahtoa näiden asioiden korjaamiseen ei ole hallituskäsittelyssä löytynyt.

Vastine toimitetaan myös talousvaliokunnan ja perustuslakivaliokunnan jäsenille.

Väärä lääkitys

Emeritusylitarkastaja, Kevitsa Miningin johtaja **Krister Söderholm** vaikutti tyytyväiseltä ja energiseltä tullessaan puhumaan arvostamilleen kullankaivajille, ja talousvaliokunnan puheenjohtaja Jouko Skinnarille.

Aihetta tyytyväisyyteen Krister Söderholmilla olikin: Kevitsa Miningin kaivoksen avaamisesta tehtiin kaivos päätös marraskuun 30. päivänä. Näkymät ovat melko lupaavat, kuten jo tuotannossa olevien Kittilän Suurikuusikon ja Sotkamon Talvivaarassakin. Ja mikä parasta; uusi kaivoslakiesitys ei vaikuta näihin.

Krister totesi yrityksensä tehneen erinomaista yhteistyötä valtionvallan kanssa. Teitä ja siltoja rakennetaan. Kevitsa tulee olemaan Keski-Lapin merkittävin teollinen hanke, joka jauhaa verotuloja yli 20 vuotta. Kokonaislouhintamäärältään Suomen suurimmaksi nouseva Kevitsa tulee yhdessä jo avatun Talvivaaran kanssa nostamaan Suomen maailmanmittakaavassakin merkittäväksi nikkelintuottajaksi. Tulevaisuuttakin pelastetaan siinä sivussa, sillä Kevitsasta tulee Suomen ensimmäinen autojen katalyysaattoreihin platinaa ja palladiumia tuottava kaivos.

LKL:n kultakuvakisan parhaaksi sarjassa ”Työn kuva” tuomaristo arvosteli Seppo Alatalon otoksen ”Kullankaivuun on raskasta työtä”.

Järjestelyissä tuntuu olevan pelkäästään voittajia.

Kristerin ansaitusta tyytyväisyydestä huolimatta lievästi katkerana pohdittu miksi meillä ei voi olla samanlaiset tulevaisuuden näkymät. Suurikuusikostakin tuntuu toimittajien mukaan valuvan pelkäästään manaa ja hunajaa, vaikka käytännössä ihan samoilla kulmilla kritisoidun Lemmenjoen ammattikullankaivun kanssa kolistellaan.

Syy on kaikilla tiedossa. Kaivoslakiuudistus, joka on ollut alan suuri huoli jo vuosia.

Siitä ei Kristerilläkään ollut paljon hyvää sanottavaa. Itse asiassa osin kaivoslakiuudistuksen valmistelusta kummunneiden näkemysrojen vuoksi hän aikanaan siirtyikin kauppa- ja teollisuusministeriön kaivosylikarkastajan paikalta takaisin teollisuuden palvelukseen.

Vieläkään hän ei ole löytänyt perusteita sille, miksi uusi kaivoslaki piti väen vängälä saada aikaan. Ainakaan mitään näyttöjä vanhan kaivoslain aiheuttamista ongelmista tai maanomistajien vahingoista ei ole. Kaivoksien jälkihoidon sekä ympäristö- ja muiden lakien huomioonottamisessa Suomi on myös mallimaa.

Kaivoslakityöryhmä ei lupauksistaan huolimatta ennen esitystä riittävästi perehtynyt kullanhuhdontaan. Puolueettomassa ja objektiivisessa virkamiesvalmistelussa on esiintynyt tietämättömyyttä, kielteistä asennetta kullankaivua kohtaan ja jopa kauteuttakin – löytävät vielä jopa kultaakin sieltä. Ja kesämökkejä rakennellaan.

Sellaisia asioita kuin historialliset tosiseikat, se että kullankaivussa ei käytetä kemikaaleja, ja että kullankaivun ekologinen jalanjälki on mitätön verrattuna moniin muihin harrastuksiin ja elinkeinoihin, kieltäydettiin ottamasta huomioon.

Kristerin mukaan valtiovalta symbolisesti esitettynä määrää lääkkeitä terveille potilaalle, ja vieläpä vääriä lääkkeitä. Potilas tulee sairastumaan, kituu ja kuolee.

Kaivoslakityöryhmässä ei ollut yhtään kaivosteollisuuden edustajaa, ja tämä kyllä näkyy lopputuloksessa. Yhteistyössä etujärjestönsä Kaivannaisteollisuusyhdistyksen kanssa ala on kuitenkin saanut joitakin parannuksia aikaan.

Kullankaivajilla määrätty lääkitys ei ole ihan yhtä hyvin kohdallaan.

Hunajatauno tähän sitten runoilua.

Prospektoritoiminnan loppu

Kaivannaisteollisuusyhdistyksen pääsihteerri Olavi Paatsola totesi, että he eivät ole kovin olleet julkisuudessa näiden kaivoslakiuudistukseen liittyvien asioiden kanssa. He ovat kommentoineet lähinnä suoraan lainvalmistelijoille kohtia, joista ovat olleet huolissaan.

Ei kullankaivajainliitollakaan edunvalvontasiiven sparraajan, STTK:n pääsihteerri Leila Kostiaisen oppien mukaisesti ole ollut itsetarkoitus olla julkisuudessa asian kanssa. Kuulevan korvan puuttuminen on kuitenkin pakottanut olemaan ahkera pyrittäessä vaikuttamaan kaivoslain valmisteluun. Jopa niin ahkera, että joissakin yhteyksissä on moitittu kullankaivun saaneen liian ison osan huomiosta kaivoslain käsittelyssä.

Kaikkinensa Paatsola pelkää suhteettomasti byrokratisoidun lupamenettelyn ja rankasti nostettujen korvausten tason tyhdyttävän täysin suomalaisen prospektoritoiminnan.

Kullankaivua sivuavia kohtia Kaivannaisteollisuusyhdistyksen kannanotossa kaivoslakiesitykseen on lähinnä maaperässä olevien kaivosmineraalien hyödyntäminen, joka on jäänyt laissa määrittelemättä. Rapautumamalmeja on paljon ja Paatsolan mukaan tällaiset asiat pitäisi määritellä laissa, ettei niistä tarvitse tapella jokaisen virkamiehen kanssa erikseen.

Kuulostaa tutulta.

Vaikka joitakin alun perin virheellisten käsitysten pohjalte muodostettuja pykälää saataisiin esityksestä korjattua, jäävät virheelliset käsitykset kummittelemaan joissakin muissa pykälissä. Tätä oli Kaivannaisteollisuusyhdistyksessä osattu lainvalmistelun osalta ennakoidakin.

Muilta osin Paatsola totesi, että he eivät ole juurikaan kultaan liittyviä asioita kommentoineet, koska tietävät liiton itsensä

kuitenkin kommentoivan. Hän toivoi että asioihin voitaisiin vielä vaikutta, ja lupaili että jos voidaan ja on tarpeen kullankaivun puolesta jotakin lausua, niin lausutaan.

Kiitos siitä.

Satunnaiset tarkkailijat

Vaikka virkamiehet pääsääntöisesti fanittavat organisaatiokaavioiden esittelyä, ja takana oli niinkin herkullinen tapahtuma kuin valtionhallinnon uudistus, ei nykyisen Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueen ympäristö- ja luonnonsuojeluyksikön ympäristösuojelupäällikkö **Tiina Kämäräinen** ole tässä suhteessa pahakaan ihminen.

Hän mainitsi uudistuksesta ja totesi yksikkönsä olevan lähes kuten vanha tuttu Lapin ympäristökeskus. Ainoa muutos meidän kullankaivajien kannalta on se, että yksikkö ei toimi enää ympäristölupaviranomaisena, vaan keskittyy ohjaus-, kehittämis-, ja valvontatehtäviin.

Ympäristölupa-asiat ovat Pohjois-Suomen aluehallintoviraston heiniä Oulussa.

Kämäräisen yksikössä samat tutut ihmiset löytyvät edelleen samojen pöytien takaa: koneellisen kullankaivun valvonnasta vastaa edelleen **Tarmo Oikarinen**, eikä mitään muutakaan mullistavaa ympäristöluvanvaraisen kullankaivun kannalta ole tapahtunut.

Ihmisillä on jopa samat vanhat kännykänumerot kuin ennenkin.

Kämäräinen kertoi miltä koneellisen kullankaivun ympäristönsuojeluasiat näyttivät valvojan silmin kaivukaudella 2009. Viime kesänähän valvonnan pääpainopiste oli Lemmenjoen alueella, minkä lisäksi Lemmenjoen alueella toteutettiin tehostettu vaikutusseuranta.

Kämäräinen korosti saaneensa näistä vastata alustavat tulokset, kaivajat eivät vielä nii-

täkään. Esitellessään raportin pikaisia alustavia tuloksia hän totesi asiaan palattavan, kun kaikki ovat saaneet siihen tutustua.

Ensi vuodelle ei laajaa tarkkailukokonaisuutta ole suunnitteilla, mutta satunnaisten tarkastusten lisäksi yhteistarkkailu toteutetaan edellisvuoden tapaan. Kaivajille ympäristösuojelupäällikkö Kämäräinen esitti toiveinaan, että vesiensuojeluun kiinnitettäisiin erityishuomiota. Poikkeustilanteista sekä toiminnassa tai omistussuhteissa tulleista muutoksista hän toivoi ilmoitettavan valvojalle.

Lopuksi ympäristönsuojelupäällikkö Kämäräinen toivoi ystävällisesti hymyillen, että kaivoslakiesityksestä huolimatta pyritäisiin toimimaan kestävällä tavalla olemassa olevien lupaehtojen ja menettelytapojen mukaisesti.

Vaikka poliitikot ovat tänä päivänä pilanneet lahjuksien antamisenkin – tai pikemminkin vastaanottamisen – ja se on tehty viranhaltijoiden osalta kiusallisen hankalaksi, ojensi seminaarin puheenjohtaja Peroniusta Tiina Kämäräiselle siviilirohkeudesta kiittäen pinssin joka oli somistettu pienellä kultahipulla.

On toivottavaa, että se jatkossa tiiviisti pysyy Lapin ely:n ympäristösuojelupäällikön rintapielessä. Pinssissä lukee ”Minä tuen suomalaista kullankaivua”.

Tulen kuulluksi, siis olen

Eduskunnan talousvaliokunnan puheenjohtaja **Jouko Skinnari** oli näkevinään seminaaritalaan kokoontuneilla ihmisillä kullankaivutöitä silmissä. Hän kertoi olevansa paikalla siksi että talousvaliokunta tulee käsittelemään aikanaan kaivoslakiesitystä. Puheenjohtaja Korhoselle ja edunvalvontapäällikkö Peroniukselle hän toi omat kappaleet kaivoslakiesitystä, toiselle ruotsiksi. En tiedä kumman habitus antoi aiheen moiseen.

Kullankaivajateko kuvatekstiä.

Skinnari kertoi, ettei lain käsittelyä ollut vielä aloitettu. Nyt laki on jo siirtynyt talousvaliokuntaan käsiteltäväksi. Se tulee pyytämään lausunnot ainakin perustusvaliokunnalta ja ympäristövaliokunnalta. Tarkoitus on saada lausunnot huhtikuun loppuun mennessä, minkä jälkeen talousvaliokunta aloittaa varsinaisen työskentelynsä.

Juhannukseen mennessä talousvaliokunnan on tarkoitus kuulla asiantuntijoita. Skinnari sanoi olevan tärkeää, että ainakin liiton mielipide tulee kuulluksi. Samalla hän kehotti ottamaan yhteyttä näihin muihinkin valiokuntiin. Edellisen kerran, 90-luvun puolivälissä talousvaliokunnalle kullankaivajain liiton mielipiteitä esittämässä ollut LKL:n aiempi puheenjohtaja, silloinen sihteeri **Pekka Salonen** kertoi hänelle jääneen vaikutelman, että kuuleminen oli yhtä tyhjän kanssa.

Skinnari totesi varmaa olevan että kullankaivajia kuullaan, mutta piti Salosen kysymystä asiallisena. Hän pohdiskeli, että vaikka meitä kuullaankin, niin on vielä eri asia otetaanko meidät huomioon ja johtaa-ko se johonkin.

Veikka Gustafsson varoitteli tekemästä Lapin kullankaivuun kanssa samanlaista ty-

perryttä, minkä oli nähnyt tehtävän monessa muussa paikassa. Maailma on hänen mukaansa täynnä asioita, joiden arvo on nähty vasta sen jälkeen kun se on hävinnyt tai hävitetty. Hän korosti kullankaivun Lemmenjoella olevan oikeasti hieno asia, jota ei tarvitse keinotekoisesti herättää henkiin.

Tuntui että talousvaliokunnan puheenjohtaja olisi ymmärtänyt Gustafssonin sanoman jotenkin pääläelleen. Vastauspuheen vuorossaan Skinnari totesi Veikka Gustafssonin ja kumppaneiden nähneen mikä on hienointa ympäristöä, ja että sitä ei pidä lähteä tarpeettomasti tuhoamaan. Mutta että on myös tarvetta löytää uusia teollisuuden ja elinkeinon aloja, jotka työllistävät ja joista on hyötyä koko maailmalle. Tässä suhteessa olemme kuulemma ihan oikealla asialla.

Skinnari lupaili lopulta jopa talousvaliokunnan halukkaiden jäsenten tulevan paikan päälle katsomaan tilannetta. Tähän pitää suhtautua hiukan skeptisesti; eihän lakia valmistelleista virkamiehistä yksikään lukuisista yrityksistä huolimatta päässyt yhdeksän vuoden aikana käymään alueella.

Lännen hitain tem

Kaivosylitarkastaja **Pekka Suomela** työ- ja elinkeinoministeriöstä puhui perinteiseen tapaan kaivosviranomaisen näkökulmasta tuttuja teemoja ajankohtaisista asioista, hyvästä kullanhuhdontatavasta, ministeriön perusviesteistä ja kaivoslain uudistamisesta. Valtaushakemusten – vuosittain noin 40 uutta – osalta hän totesi käsittelyaikojen olevan läntisen maailman, ellei peräti koko maailman pisimmät. Lähellä on tilanne, että tästä aiheutuu jo lievää vakavampaa haittaa.

Voimassa olevien 270 valtausten pinta-ala on yhteensä 1200 hehtaaria. Kultaa niiltä kaivetaan vuosittain n. 5 kg. 29 voimassaolevan kaivospiirin kokonaispinta-ala on

440 hehtaaria, ja niiltä tuotetaan loput vuosittain kolmenkymmenen molemmin puolin keikkuvasta Lapin huuhdontakultakilosta.

Ministeriö oli vuoden 2009 aikana antanut viisi myönteistä rakentamispäätöstä kultavaltauksille. Tilanne valtauksilla alkaa tämän asian suhteen olla Suomelan mukaan aika lailla kestävä. Viranomaisilla ei ole asiaan mitään ohjeistusta laadittuna ja sen laatimista jarruttaa Inarin kunnan muut kiireet.

Myös olemassa olevaa karenssikäytäntöä kaivosylitarkastaja Suomela piti melko ongelmallisena. Viime vuosina on ollut havaittavissa, että hyviksi tunnetut kultaesiintymät herättävät usean hakijan mielenkiinnon muiden arvokkaiden malmien tavoin. Tämä johtaa karenssipäätöksen päättymisen kokeiluun ikään kuin kepillä. Uuden lain myötä karenssisäädös poistuu, eikä ministeriössä tarvitse enää pohtia saako joku hakija perusteetonta parempaa asemaa suhteessa muihin.

Kaivosylitarkastaja heitti taas syötiksi ajatuksen hyvän kullanhuhdontatavan määrittämisestä. Tässä kaivoslaissa määrittelyssä kaivuetiketissä olisi tärkeänä osana kullankaivajien itsearviointi ja esilletulo liiton paimentamana. Itseään ruokkiva reaktio johtaisi siihen, että ala kykenisi itse arvioimaan omakuvaansa tämän päivän yhteiskunnassa eri sitoutuneisuuden tasoilla sekä suhteessa alueen muihin elinkeinoihin.

Varopa vain. Joku nappaa vielä sen pallon kiinni...

Skinnarinakin esittelemää kaivoslain käsittelyaikataulua Suomela piti optimistisena. Samalla kun kaivosviranomaisen valmistelee siirtymistään turvatekniikan keskuksen alaiseksi, aloitetaan kaivoslain tuekseen tarvitsevan muun lainsäädännön värkkääminen siihen sopivaksi.

Itse asiassa kaivosasetuksen laatiminen on aloitettu jo viime kesänä, ja seminaariristeilyn yhteydessä kaivosylitarkastaja kutsui suullisesti myös kullankaivajat mukaan valmisteluun niiltä osin kuin se kullankaivun järjestämistä koskee.

Vaikka täysin mahdollistahan on sekin että mitään uutta kaivoslakia ei tulekaan.

Hunaja-Taunon 118,52 g suurin

Tahtomattaan Lapin kultahippujen rankkaajaksi päätynyt kultahistorioitsija **Seppo J. Partanen** päivitti vuonna 2003 listaamansa kultahistorian suurimpien hippujen listan. Alun perin 50 hippua sisältänyt rankinglista on patvinut kuudessa vuodessa lähes kuudellakymmenellä prosentilla. Tämä kertoo kultahistorian tutkija Partaselle sen, että Lapin kullankaivu on viimeinkin 140 vuoden hakemisen jälkeen löytänyt oman roolinsa, oman pienuutensa ja oman suuruutensa.

Listalta Seppo arveli puuttuvan paljonkin hippuja. Viimeisin lisäys on **Kalevi Tiilikaisen** vuonna 1988 metallietsimellä Hangasojan keskijuoksulta löytämä 39,6 gramman hippu. Lopuksi Seppo esitti kirjurin toivelistan tuleville hippulöytäjille.

Kun hippu löytyy, ja sydänkohtauksen ensioireet hellittävät, on hyvä antaa ajan kulua ja miettiä valmiiksi kenen löytäjän nimi hippulistalle ilmoitetaan. Huuhtoa hippu, antaa sen kuivua. Vaikka konjakkipullon avaamisen vaatima ensipunnitus tehtäisiin siltä seisomalta, on hippu hyvä huuhtoa ja antaa muutaman tunnin kuivua virallisempaa punnitusta varten.

Miettiä vielä nimi ja löytötarina, koska niillä on merkitystä jatkossa, varsinkin jos hippua aletaan myydä. Vasta sitten on löydön julkistamisen vuoro.

Maija ja Risto Vehviläinen viime vuoden palkittuina luovuttivat **Hunaja-Tauno**

Leinolle kaivukauden suurimman hipun vadin. Viime vuonnahan sen uhottiin siirtyneen pysyvästi Sotajoen alueelle. 14.heinäkuuta Miessijokeen laskevalta Korhosenojalta löytyneen ja muutamassa tunnissa ristimättömänä myydyn 118,52-gramman hipun löytäjä Tauno vaatimattomaan tapaan sa totesi, että kyllä se oikeastaan varmaan Lemmenjoelle kuuluu.

Rännejä pehmittäessä löytyneen hipun haalarinsa taskuun sujauttanut löytäjä oli jatkanut kaikessa rauhassa rännien pehmittämistä. Odottaen luonnollisesti, että niitä tulisi lisääkin.

Tauno kertoi vasta myöhemmin koneen hytissä istuessaan katsoneensa, että hippu on varmaankin suurin hänen löytämistään.

Sydämen päälle ei ollut ottanut.

Palkinto kuuluu teille kaikille!

Aihetta juhlaan oli suuremminkin. Liiton hallitus palkitsi Vuoden kullankaivajatekokunniamaininnalla free lance-valokuvaaja **Pekka Falin**. Falin panos objektiivisesti kuvatun positiivisen ison reportaasin saamiseksi.

*Tähän mahtus
neljä tai
viiskin
in riviä
kuvatekstiä.*

si Suomen Kuvalehteen on ollut merkittävä. Valinnan taustalla on lisäksi monivuotinen työ kullankaivun realistisen kuvan tuomiseksi yleiseen tietoisuuteen ja kullankaivun positiivisen julkisuus kuvan rakentamisen mediassa valokuvareportaasin keinoin.

M/s Mariellan yökerhon parketilla Tukholman satamassa vaskattiin lauantaina Suomen aikaan Tankavaaran ja Ivalon kisojen jälkeen Suomen kolmanneksi suurimmat kullanhuhdontakisat. Päivällä ja aidolla Lapin kullalla.

Kisat oli organisoinut **Raija Arho** ja **Pentti Nummela**, taustatukea antoivat muut kokeneet kisakonkarit kuten liiton kisapäällikkö **Esko Orava** sekä **Anita Räisänen**. Kisoissa pärjäsivät 1. **Pauli Nerg** 1,03, 2. **Pellervo Koski** 2,273. **Reijo Nivala** 4,17.

Hereästä tunnelmasta kisojen aikana ja seminaaritauoilla vastasi Hangasojan house-band, eli **Ensio Kaustinen** ja **Raimo Hammar**. **Heli Rapakko**, matkanjohtaja, liiton seminaarijärjestelytoimikunta, ja kaikkea mahdollista muuta, ehti välillä pyörähtää house-bandin vierailevana tähtenä.

Pää täynnä Helsinkiin

Seminaarilaivassa seilasi liiton hallitus miltei kokonaisuudessaan, kullankaivajia Lemmenjoen, Laanilan, Ivalojoen, Sotajoen, Palsin ja Tankavaaran alueilta. Kullankaivun harrastajia, jotka eivät kaiva missään, mutta harrastavat kultaperinnettä muuten. Kultakisoihin spesifioitunutta porukkaa sekä after-goldpaning väkeä. Pari kaivosylitarkastajaa ja aika monta kullankaivuun muodollisen pätevyyden saanutta geologia ja vuorinsinööriä.

Ennätysmäiset 302 osallistujaa 300 hengen seminaaritallassa. Näistä peräti 90 ensimmäistä, vaan ei viimeistä kertaa osallistuvia. Syvä kumarrus seminaarin puheenjohtaja Antti Peronukselle ja matkanjohtaja Heli Rapakolle jälleen nappisuorituksesta.

Arktiseen Helsinkiin palattiin pää täynnä – omia ajatuksia ja seminaarista saatuja uusia.

Kiitos teille kaikille!

Ensi vuonna 10. seminaarijuhlaristeily 28.–30.1.2011. Uusin aihein, uusin kujein.

Mullis'

*Tähän
mahtus
kuvatekstiä.*

Kari A. Kinnunen

Elektrumhippu Puskuojalta

Kari A. Kinnunen

Aarne Alhosen Puskuojalta löytämä elektrumhippu. Pituus 11 mm. Paino 0,52 g.

ultaseppä **Aarne Arska Alhosen** mittavan korutuotannon tunnusomaisena raaka-aineena ovat veistokselliset Puskun korukultahiput, joista hän muotoilee juotamalla yksilöllisiä koruja ja varsinkin riipuksia. Puskuojan hippuja hänellä on vielä varastossa, vaikka Kultasafiiri-kaivos on ollut jo vuosia esimerkillisesti maisemoituna, ja

se on palautettu miltei tunnistamattomaksi osaksi muuten niin autiota kansallispuistoa.

Aarne Alhonen viimeistelee hippukorut vahvoilla myrkyillä kuten kaliumsyanidilla ja vetyperoksidilla. Joissakin hipuissa havaitsee käsittelyn jälkeen kullasta poikkeavia, poikkeuksellisia värejä. Ne Alhonen siirtää syrjään sarjaan "koruja joita ei uskalla panna myyntiin". Arvostettu kultaseppä on tarkka miten hän korunsa kultapitoisuuden suhteen leimaa.

Tutkimukselle tällaiset erikoisuudet voivat olla otollisia, sillä pääosa Lapin hipuista on tainnuttavan tasalaatuista, koostuen hie-
man yli 90 prosenttisesti kullasta. Erityisen kultarikkaita hippuja on löydetty analyysissä enemmän kuin keskimääräistä vähemmän

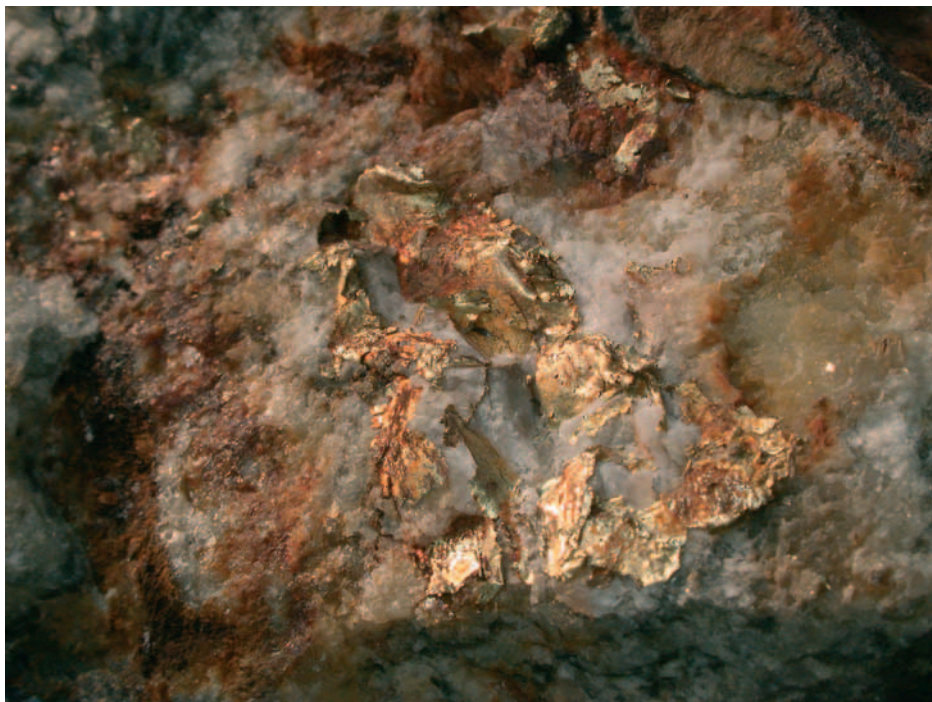

Risto Lounema

Aarska Alhosen Puskun Kultasafiiri-kaivoksen esitteen kuvat ovat jo kullankaivun historiaa ja itse kaivoksen maisemoitu. Mutta hippuvastoa onneksi vielä on jäljellä.

Risto Lounema

Elektrum on Etelä-Suomen kultamineralisaatioissa varsin yleinen. Pälkäneen Luikalan suoni-g-neissiiä leikkaavissa kvartsijuonissa on huomattavan suuria elektrumlevyjä. Kuva-alan leveys 5 cm.

kultaa sisältäviä. Aarne Alhosen sivuun siirtämä koruhippu osoittautui määrityksissä tällaiseksi vähän kultaa sisältäväksi harvinaiseksi lejeeringiksi eli elektrumiksi.

Tutkimustulokset

► **Löytöpaikka:** Kultasafiiri-kaivospiiri, Pusku, Lemmenjoen alue

► **Löytäjä:** Aarne Alhonen

► **Läpimitat:** 11 x 7 x 3 mm

► **Paino:** 0,52 g (0,785 g, koko koru)

► **Ominaispaino:** 13,7

► **Pyöristyneisyys:** särmikäs (Powers 1)

► **Kemiallinen koostumus:** Au 63,46 paino%, Ag 36,54 paino% (3 analyysin keskiarvo, SEM EDS, Marja Lehtonen GTK)

► **Sulkeumat:** Hipun koloissa vaaleanharmaata kvartsia 8 rietta kooltaan 0,5–1,5 mm. Ne on tulkittu sivukiven jäänteiksi.

Tulosten tulkintaa

Alhosen elektrumhipun ominaispaino on melko korkea kun sitä vertaa Lemmenjoen alueen isojen, hyvin puhtaasta kullasta koostuvien hippujen ominaispainoon. Ilmeisesti elektrumhippu on ainekseltaan kiinteämpää kuin kultarikkaammat hiput. Muodol-

taan ja pyöristyneisyydeltään elektrumihippu sitä vastoin ei eroa Puskun tavanomaisista, samankokoisista kultahippuista.

Lapin kultahippujen joukossa elektrum on yllättävää kyllä harvinaisuus. Sadoista kemiallisesti analysoiduista hipuista vain muutama on ollut kemialliselta koostumukseltaan lähellä tämän Alhosen elektrumhippun pitoisuutta. Nämä hiput ovat löytäneet Ivalojoelta (Matti Saarnisto ja Esko Tamminen, 1985), Miessiltä (Yrjö Vuorelainen, 1981) ja Puskulta (Kari Kojonen, Elina Hankiola, 2008).

Toisin kuin hippuina kalliokultana elektrum on jopa verrattain yleinen. **Kai Hytönen** listaa sille Suomen Mineraalit -kirjassaan 22 eri löytöpaikkaa monista malmityypeistä. **Paunu Oivasen** vuonna 1962 GTK:ssa tutkima Pälkäneen Luikalan kultamineralisaatio lienee näistä tähän mennessä näyttävin esimerkki. Luikalassa elektrum esiintyy suurehkoina senttimetriluokan levyinä prehniitti-kalsiitti-(kvartsi-albiitti-analsiitti) rakojuonissa, jotka leikkaavat suonigneissiiä. Voisiko Puskunkin elektrumhippu olla tuon tyyppisistä, paikallisesti todella rikkaista kalliojuonista kotoisin?

Oiva Varjoksen Kaksilauttasesta idempää granuliittialueelta löytämä ja GTK:n juuri tutkima kulta-kvartsijuoni Oivan juoni voi olla esimerkki tällaisesta kallioesiintymästä. Oivan juonessa on lukumääräisesti enemmän hienorakeista (yleensä alle 50 mikrometriä) elektrumia kuin kultaa (SEM EDS, Tegist Chernet GTK). Elektrumrakeiden pienin mitattu kultapitoisuus Oivan juonessa on niinkin alhainen kuin 27 % Au. Kultapitoisuus vaihtelee juonen yksittäisissä elektrumrakeissa laajasti, 27 % ja 80 % välillä.

Mitä elektrum on?

Kari A. Kinnunen

Elektrum on hyvin hopeapitoista kultaa. Siinä on kullassa yleensä yli 20 painoprosenttia hopeaa. Elektrum on samalla luonnon omaa korulejeerinkiä, sillä se on hieman kovempaa ja vaaleampaa kuin aivan puhdas kulta. Tästä syystä sitä on käytetty kolikoissa ja koruissa jo tuhansia vuosia.

Mineralogisesti elektrum on osa heikosti tunnettua kullan ja hopean kiinteäliuossarjaa. Elektrum ei enää ole IMA:n (kansainvälinen mineraloginen seura) virallisesti hyväksymä mineraali, vaikka se on tunnettu tällä nimellä tuhansia vuosia. Toivottavasti elektrum tulevaisuudessa tullaan nimeämään tarkennettuna uudelleen kun Au-Ag sarja saadaan kemialliselta koostumukseltaan ja hilarekenteiltään tutkittua tarvittavalla varmuudella.

Seppo J. Partanen

Prolle imuroitiin kunniajäseneksi

Per-Olov Jansson on yksi kultahistorian legendoista. Hänen ansiostaan kullan sukeltaminen ja imuroiminen alkoi Laanilassa ja Ivalojoella 1960-luvulla. Siitä lähtien Prolle on kehittänyt imuroinnissa käytettäviä laitteita ja tekniikoita, opastanut ja neuvonut uusia yrittäjiä, toiminut parikymmentä vuotta Kulta- ja mineraaliklubin puheenjohtajana sekä kirjoittanut kulanetsintään Suomessa ja ulkomailla liittyviä artikkeleja yhdistyksensä jäsenlehteen.

Ison kiven alta.

rolle syntyi Helsingissä 22.4. 1920 taiteilijaperheeseen; äiti oli taidegraafikko ja isä kuvanveistäjä. Hän haavoitui sodassa kaksi kertaa toimessaan rintamalla joukkueenjohtajana. Ensimmäisen novellikokoelmansa hän julkaisi 1945, jolloin hänet hyväksyttiin ruotsinkielisen kirjailijaliiton jäseneksi ennen vanhempaa siskoaan **Tovea** ja nuorempaa veljeä **Lassea**. Suomen ensimmäisen yksityisen ilmailokuvayhtiön Aerofoton veljekset Jansson perustivat 1950-luvulla.

Janssonit innostuivat lentokuvauksen ohella myös sukeltamisesta. He kuvasivat merialueella vedenalaista maailmaa ja etsivät aarteita laivahylyistä. Museoviraston suhtautuminen hankaloitti hylkyjen tutkimista niin paljon, että siitä piti luopua. Prollen käteen osui sattumalta amerikkalainen aikakauslehti, jossa kerrottiin menestyksellisestä kullan imuroinnista ja sukeltamisesta Kaliforniassa. Tietämyksensä kullanetsimisestä Prolle oli imeenyt nuoruutensa seikkailukirjoista ja nyt kaksi asiaa yhdistyi historiallisesti merkittävällä tavalla; sukeltaminen ja kullanetsintä.

Geologisen tutkimuslaitoksen tutkija **Eetu Savolainen** kehotti kokeilemaan sukeltamista ja itse rakennettua imuria Hangasojan Kuivakurun lammessa. Ensimmäinen käytännön oppi kesällä 1960 oli se, että imurointi on mahdotonta lammessa, jonka vesi samentuu hetkessä. Sukeltaminen Hangasojassa oli sekin ylivoimaisen hankalaa veden kylmyyden takia. Prollen joukko suuntasi retkensä venekeydillä vastavirtaan Ivalojoelle. Vene täyttyi kerran

vedellä, mutta Kultalaan päästiin ja siellä imuroitiin muutama päivä.

Palattiin takaisin Sotajoen suulle, jonka alakoskesta löytyi 14,5 gramman hippu. Kokemusten, kommellusten ja vaaratilanteidenkin kautta taidot ja laitteet kehittyivät. Prolle on kehitystyössä keskeisesti mukana ja vastasi tarkoin myös retkien muusta suunnittelusta ruokatavaroita myöten. Rakain retkikumppani oli veli **Lars**, mukana olivat usein myös vaimo **Saga** ja poika **Peter**.

Elämä kultajokien varrella oli 1960-luvulla hiljaista eikä valtauspapereita yleensä kysely. Yleisradion vuonna 1968 tekemän

Jansson ja Kajanne. Tuo oli vaan kuvan nimenä, Tulisko tähän jotain muuta kuvatekstiä.

Saalis Ivalojoelta.

elokuvan kautta imurointi sai julkisuutta ja kaivostarkastaja **Urpo J. Salo** neuvoi laittamaan valtaushakemuksen kuntoon.

Janssonit tekivät ensimmäisen valtauksensa Kolmoskoskelle, sitten Grönholmankoskelle, Ruikanmutkaan ja sitten takaisin Kolmoskoskelle, joka antoi parhaiten kultaa. Kultakuumeekin oli vähällä iskeä, kun heinäkuussa 1968 kullan määrä päivittäin näytti loputonta kasvua; 10, 22, 41,78 ja 102 grammaa. Kesällä 1980 Kolmoskoski antoi kultaa 524 g, joista suurin painoi 19,2 g. Viimeisen kerran Prolle oli 77-vuotiaana Kolmoskoskella vuonna 1997. Veli Lars lopetti kullan sukeltamisen 1980-luvun alussa ja vaimo joutui jäämään retkiltä pois sairauden takia 1967.

Tienraivaajasta tiedon jakajaksi

Tieto uudesta kullannetsintäteknikasta lan-
kesi otolliseen maaperään ja uusia yrittäjiä
ilmaantui kultajokien varsille kymmenittäin.
Prolle jakoi auliisti tietoa laitteista, sukellus-
ja imurointitekniikasta ja alkoi aktiivisesti
kerätä tietoja myös kohteista, joissa sukelta-
jat ja imurit ovat käyneet. Näin hän kirjoit-
taa Kultaklubin uutisten numerossa 1. vuon-
na 1991:

– Vuonna 1960 käynnisti porukka Jans-
son ensimmäisen imurin Ivalon kulta-alu-
eella. Ahneuden myötä 4-tuumainen hylät-
tiin ja 6-tuumaisella sekä pitkällä työpäivillä
saimme 70-luvulla paljon kultaa Kolmos-
koskella. 80-luvulla työinto ja kultamäärät

Kuvateksti: Prollen yli 10-grammaiset Ivalojoelta. Suurin 19,3 gr.

ovat huyenneet, omana työkaluna minulla on pieni 82-millinen imuri.

Imurikaivajien määrä kasvoi nopeasti 80-luvun alussa, nyt on n. 25 porukkaa, joista puolet käyttää minun suosimaani vedenalaista imuria, puolet on rakentanut vedenpäällisiä. Jopa 8 tuuman putkia on nähty, isomushippuja on tullut melko runsaasti.

Timo Martikainen sukeltaa talvella jään alle kultaa imuroimaan. Virta on silloin heikko, vesi alhaalla ja kirkas.

Melkein koskematta ovat vielä uomien pohjat yli 1,5 m syvyydessä. Tähän mennessä snorkkelihengityksellä on kaivettu matalat paikat. Tulevina vuosina yhä useampi imurikaivaja tulee siirtymään syvemmälle käyttäen matalapaine kompressoria ja hengitysregulaattoria letkulla pintaan...

Vesa Luhdan arkisto

Ivalojoki kanjonin reunalta kuvattuna alavirtaan, keskellä Kolmoskoski, jonka alaosasta Prollen rikkaimmat saaliit. Takana Patatunturi.

Missä on imuroitu? Jo ennen klubimme perustamista olin kerännyt imurikaivusta kiinnostuneiden henkilötietoja, lähetin oman oppaani (ilmaiseksi) ja pyysin vastapalveluna tiedot kaivetuista paikoista... Niin kuin jokainen imurikaivaja on huomannut, tasoittaa kevättulva kaivujäljet, toiminnasta on leiripaikka ainoa näkyvä jäännös... Olemme jo nyt tilanteessa, että yhä useam-

pi kaivaa tietämättään jo kerran imuroitua uoman pohjaa. Silloin kirjelmäni tuotti laihan tuloksen. Uusi yritys menneenä talvena (kirje 25 imurikaivajalle) antoi vielä huomannon palautteen, kirjoittaa Prolle v. 1991 Kultaklubin uutisissa. Hän oli yhdistyksen puheenjohtaja vuoteen 2005 saakka, jolloin hänet valittiin yhdistyksen kunniajäseneksi.

Prolle kertoo artikkelissaan tarkoin noin 30 paikkaa, joissa imurihuuhdonta on tehty antaen tietoa myös siitä, ketä paikalla on ollut ja paljonko kultaa on löytynyt. Jutun käyttöarvoa lisäävät tarkat kartat ja valokuvat. Artikkelin on vain yksi näyte Prollen monipuolisesta valistustyöstä; hänen toimittamansa lehdet sisältävät runsaasti ainutlaatuisen arvokkaita juttuja kullaan ja mineraalien etsinnästä, kultahistoriasta, koru- ja jalokivistä.

Lapin Kullankaivajain Liiton vuosikokous kutsui Per-Olov Janssonin liiton k u n n i a j ä s e n e k s i 28.3.2009. Perusteluina kunniajäseneksi kutsumiselle oli Prollen tekemä pioneerityö imurikaivutekniikan tuomisessa Lapin kultamaille sekä hänen kullankaivun puolesta tekemänsä positiivinen PR-työ.

LÄHTEET:

Vesa Luhta, Per-Olov Jansson – imurihuuhdonnan pioneeri, Kultaklubin Uutiset 3-4/2002

Per-Olov Jansson, Missä on imuroitu, Kultaklubin uutiset 2/1991

Tiedote kullankaivajille

Lemmenjoen kansallispuiston, Urho Kekkosen kansallispuiston, Ivalojoen ja sen sivuhaarojen (Kutturan suunta) sekä Itä-Lapin alueella vuonna 2010

► Kaivutyö on sallittu ainoastaan kaivoslain mukaisilla valtauksilla ja kaivospiireissä. Kaivoslain (15 § 3 mom.) ja valtauskirjan ehtojen mukaan tutkimustöitä valtauksella ei saa aloittaa ennen kuin vakuudesta on sovittu Metsähallituksen kanssa. Vakuuden määrittämistä varten valtaajan on ennen kaivutyön aloittamista toimitettava kaivusuunnitelma Metsähallitukselle (Lemmenjoen, Urho Kekkosen kansallispuiston sekä Ivalojoen alueen osalta Ivalon virastotalon ositteeseen ja Itä-Lapin osalta Kemijärven osoitteeseen). Mikäli kaivaja myöhemmin suunnittelee muutosta kaivutoimintaan, joka poikkeaa alkuperäisestä, tulee hänen toimittaa uusi kaivusuunnitelma Metsähallitukselle vakuuden tarkistamista varten.

► Kansallispuistoissa on valtaus/kaivospiirialueen ulkopuolella kaikenlainen kaivaminen ja maa-ainesten keräily kielletty.

► Vuotuinen valtausmaksu (10 €/ha) tai kaivospiirimaksu (20 €/ha) maksetaan Metsähallituksen tilille ilman eri kehotusta määräaikaan maaliskuun 15 päivään mennessä tai em. päivän jälkeen annetuista valtauksista ensi tilassa. Maksamattomat korvaukset saatetaan viipymättä tiedoksi kaivosre-

kisterille kaivoslain 15 § 2 mom. mukaisia toimenpiteitä varten.

► Valtausten ja kaivospiirien toiminnassa on huomioitava myös kuntien palopäälliköiden antamat ohjeet palavien nesteiden varastoinnista kullankaivualueilla sekä toimenpiteet mahdollisen öljyvahingon sattuessa. Ohjetta on saatavana Lapin Kullankaivajain liitosta.

Muuta huomioitavaa:

Kaivumenetelmät:

► lapiokaivuvaltauksilla on koneen käyttö kielletty kaikissa työvaiheissa ilman asianmukaisia lupia (ympäristöluvat).

Rakentaminen:

► valtausalueelle saa kaivukauden ajaksi pystyttää vain teltan tai laavun, kaivukauden päättyttyä teltta tai laavu on purettava. Kaikenlainen muu rakentaminen vaatii sekä työ- ja elinkeinoministeriön luvan että kunnan rakennus- tai toimenpideluvan. Kansallispuistoissa voi lisäksi olla omia rakentamista koskevia määräyksiä.

JATKUU SIVULLA XX

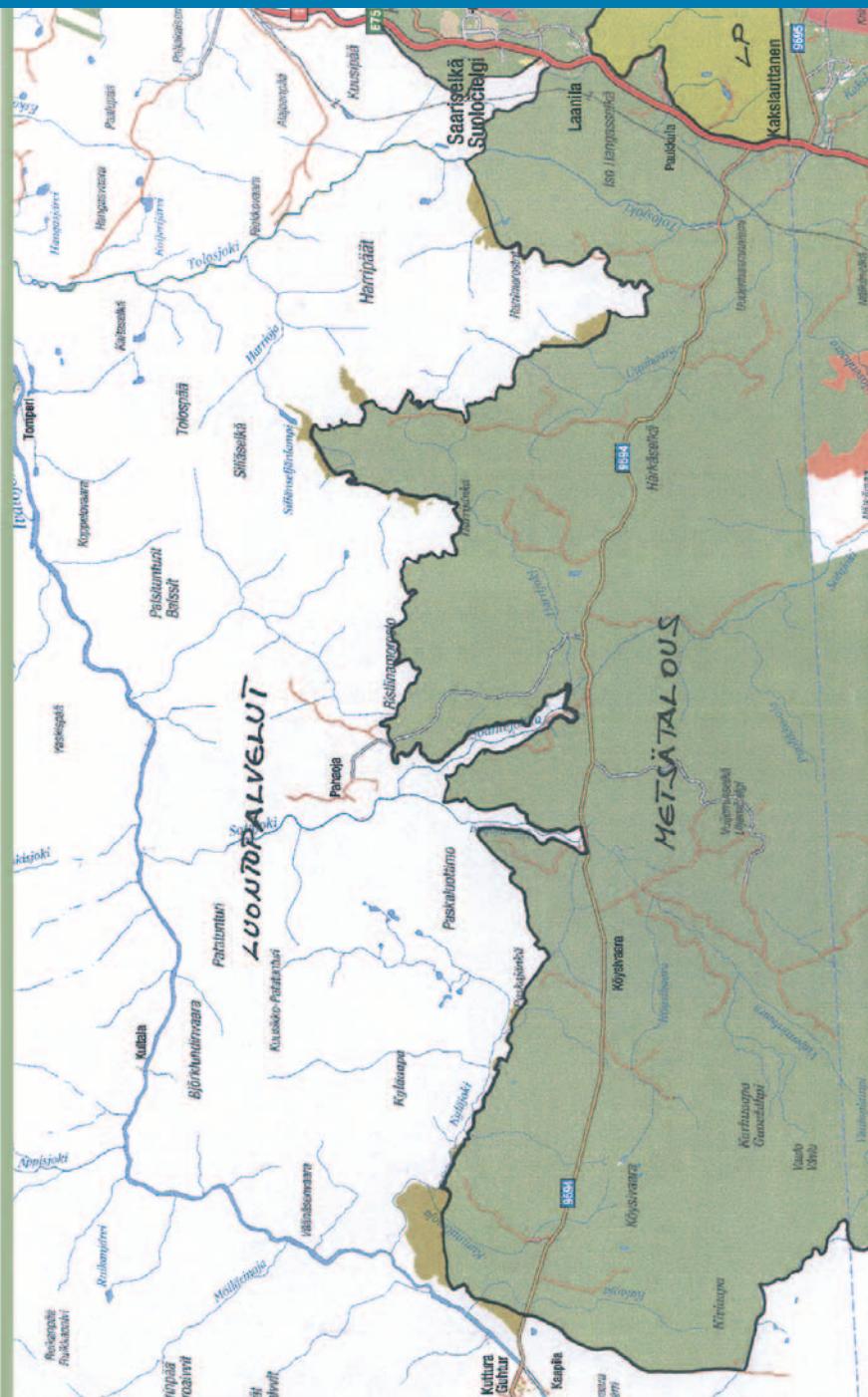

Luontopalveluiden ja metsätalouselueen raja

1:150000

© Metsäliitto 17.2.2008 11:02

© Geodäte Oy ja Maanmittauslaitos GEO/2242

	<i>Lemmenjoen kansallispuisto</i>	<i>Urho Kekkosen kansallispuisto</i>
Valtauskorvaukset ja kaivospiirimaksut - valtausmaksu 10 € / ha kaivospiirimaksu 20 € / ha - Metsähallitus ei lähetä erillistä laskua, eräpäivä 15.3.2010 - Maksun yhteydessä on ilmoitettava kaivosrekisterinumero ja valtauksen/kaivospiirin haltija	POHJOLA PANKKI 500001-2025 1292 Metsähallitus luontopalvelut	POHJOLA PANKKI 500001-2025 1292 Metsähallitus luontopalvelut
Valtauksen / kaivospiirin huoltaminen moottorikelkalla - Paikkakuntalaiselle maksuton - Ulkopaikkakuntalaiselle maksullinen. Luvan hinta on 40 €. Lupa on henkilökohtainen. - Lupaa hakiessa tarvitaan valtaus/kaivoskirjan numero ja huoltoajon ajankohta.	Lemmenjoen kansallispuiston maastoliikenneohjeistus LKL:n kotisivuilla www.kullankaivajat.fi Huoltoluvan voi tilata postitse tai käymällä huomioiden ohje kirjallisesti haettavista luvista: - Metsähallituksen asiakaspalvelu, Viirastotalo, Ivalo, PL 36, (Ivalontie 10), 99801 Ivalo, puh. 020 564 7701 ja 020 564 7702, ark. klo 9:00–16:00 - Ylä-Lapin luontokeskus, Siida, Inari, puh. 020 564 7740 ja 020 564 7741, ti-su klo 10:00–17:00, maanantaisin suljettu	Huoltoluvan voi tilata postitse puh. 020 564 7200 tai käymällä: palvelupiste Kiehin, Keltatie 1 / Siula, 99830 Saariselkä, puistonjohtaja Sakari Kankaanpää, puh. 040 773 7341
Kesäaikaiset maastoliikenneluvat - Hinta kuten moottorikelkkaluvissa	Kesäaikaisia lupia myönnetään vain erityisen painavin perustein jo selvästi olemassa oleville urille; lapiokaivajat kertalupina, konekaivajat kiintiökauden loppuun. Lupa haetaan tai tilataan Ivalon asiakaspalvelusta. Katso Lemmenjoen kansallispuiston maastoliikenneohjeistus LKL:n kotisivuilta www.kullankaivajat.fi	Lupa voidaan myöntää vain erittäin painavin perustein, tiedustelut puistonjohtaja Sakari Kankaanpää.
Polttopuun myynti - Valtausoikeuteen ei sisälly puunotto-oikeutta - Mikäli valtauksella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakoon. - Maksukuitti on pidettävä maastossa mukana, sillä se on puunottolupaa kysyttäessä todiste puiden maksamisesta.	Polttopuita (=halvoja) myydään Njurgulahden laansista, hinta on 40 €/ p-m ³ (sis. alv 22 %). Puuluvan saa Metsähallituksen asiakaspalvelusta Ivalosta tai Inarista. Tarvepuuta ei saa ottaa kansallispuiston alueelta, ei edes maapuuta.	Metsähallitus myy valtaajille kansallispuiston ulkopuolelta maapu- ja hakkuutähdelupia, joita voi ostaa Metsähallituksen Sodankylän toimipisteestä, puh. 0205 64 7354, hinta on 10 € / m ³ (sis. alv 22 %). Tarvepuuta ei saa ottaa kansallispuiston alueelta, ei edes maapuuta.
Lisätiedustelut	Irja Mikkonen, puh. 020 564 7724 irja.mikkonen@metso.fi os. Metsähallitus, PL 36, 99801 Ivalo	Irja Mikkonen

<i>Ivalojoiki sivuhaaroinen (Kutturin suunta)</i>	<i>Itä-Lapin alue *</i>	<i>* (Sodankylän, Savukosken, Sallan, Pelkosenniemen ja Kemijärven kuntien alueilla sijaitsevat Metsähallituksen hallintaan kuuluvat alueet, pois lukien Lapin luontopalveluille kuuluvat suojelualueet)</i>
Karttaliitteen mukaisesti; Luontopalveluiden alue POHJOLA PANKKI 500001-2025 1292 Metsätalouden alue POJOLA PANKKI 500001-2014 3903	POJOLA PANKKI 500001-2014 3903 Metsähallitus Metsätalous	
Huoltoluvan voi tilata postitse tai käymällä: - Luontopalveluiden alue: Virastotalo Ivalo, Irja Mikkonen, PL 36, (Ivalontie 10), 99801 Ivalo, puh. 0205 64 7724. - Metsätalouden alue: Virastotalo Ivalo, Mauri Seipäjärv, PL 36, (Ivalontie 10), 99801 Ivalo, puh. 0205 64 7718	Huoltoluvan voi tilata Ilpo Alanivalta, Metsähallitus/Metsätalous Maankäyttöesimies Jäämerentie 15, 99600 Sodankylä puh. 0400 282 829, fax 0205 64 7360 ilpo.alaniva@metsa.fi	
Lupa tarvitaan aina, kun liikutaan rakennetun metsäautotien ulkopuolella. Kesäaikaisia maastoliikennelupia myönnetään vain jo selvästi olemassa oleville maastourille. Kirjallinen lupahakemus karttoineen (esitetty ajoura) lähetetään osoitteeseen Metsähallitus, PL 36, 99801 Ivalo.	Itä-Lapin alue myöntää tarvittaessa maastoliikennelupia valtausten huoltoon puh. 0400 282 829.	
Metsähallitus myy valtaajille maapuuta (= liekopuut, juurakot, kuivat oksat ja hakkuutähteet) polttopuiksi hintaan 10 € / m³ (sis. alv 22 %). Polttopuuluvan voi ostaa Metsähallituksen asiakaspalvelusta Ivalosta, p. 020 564 7701 tai Saariselältä Kiehisestä, p. 020 564 7200.	Metsähallitus myy valtaajille maapuu- ja hakkuutähdellisiä polttopuiksi hintaan 10 € /m³ (sis. 22 % alv). Polttopuuluvan voi ostaa Metsähallituksen Itä-Lapin toimipisteistä: - Jäämerentie 15, Sodankylä, p. 020 564 7354 - Samperintie 32, Savukoski, p. 020 564 7501 - Hallituskatu 10, Kemijärvi. p. 020 564 7511	
Metsätalouden alue: Mauri Seipäjärv puh. 020 564 7718 mauri.seipajarvi @metsa.fi tai Pentti Pyykkönen puh. 0400 295 986, pentti.pyykkonen@metsa.fi. Luontopalveluiden alue: Irja Mikkonen puh. 0205 64 7724, irja.mikkonen@metsa.fi	Ilpo Alaniva, Metsähallitus/Metsätalous Maankäyttöesimies Jäämerentie 15, 99600 Sodankylä puh. 0400 282 829, fax 0205 64 7360 ilpo.alaniva@metsa.fi	

Kesäaikainen maastoliikenne:

► metsäautotielle (maastoon rakennettu tie, jossa on sorapinta, ojat/pientareet) ei tarvita maastoliikennelupaa

► maastoliikennelupa tarvitaan aina kun liikutaan rakennetun metsäautotien ulkopuolella. Kesäaikaisia maastoliikennelupia myönnetään vain jo selvästi olemassa oleville maastourille.

Epäselvissä tapauksissa kannattaa aina ennen ajamista tiedustella asiaa Metsähallituksesta.

Asuntovaunut:

► Valtauksella saa pitää matkailuperävaunua tai asuntoautoa korvauksetta kaivukauden ajan (huom. selvítettävä maastoliikenneluvan tarve). Jos matkailuperävaunu jätetään valtaukselle talven ajaksi, on siihen hankittava Metsähallituksen lupa, hinta 30 €/vuosi.

► Mikäli matkailuperävaunua tai matkailuautoa ei ole mahdollista sijoittaa valtausalueelle, voi Metsähallitus myöntää luvan sen sijoittamiseksi valtauksen läheisyyteen kaivukauden ajaksi, hinta 50 €/kaivukausi.

► Kutturan tien varressa on Lapin Kallan-kaivajain Liitto ry:n vuokraama varasto- ja asuntovaunualue, jonne vaunun voi jättää talveksi.

Polttopuuasiat:

► Maastotarkastuksissa Metsähallituksen henkilökunta tulee kiinnittämään erityistä huomiota polttopuulupiin ja kerättyihin puumääriin. Valtaukselta tai sen läheisyydestä ei saa ottaa minkäänlaista puuta ilman polttopuulupaa. Mikäli valtauksella on

puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon Metsähallituksen kanssa.

Vakuudet:

► Valtauksille asetettavien vakuuksien (kaivoslaki 15 §) minimimäärät:

- ◆ lapiokaivuvaltaus 1 200 €
- ◆ Topi-lapiokaivuri tai vastaava 2 000 €
- ◆ traktorikaivuri 4 500 €
- ◆ 20 tonnin kaivuri 6 500 €

Hinnat ovat minimihintoja ja asetetaan valtauksille, joihin pääsee kohtuudella metsäautotietä pitkin kuorma-autolla. Vakuutta korotetaan tapauskohtaisesti etäisyyden kasvaessa (erämaa-alueet, kansallispuistot) tai mahdollisten rakennelmien/rakennusten myötä.

Päättyneen valtauksen jälkityöt:

► Kaikki luontoon kuulumaton on vietävä valtauksen päätyttyä pois maastosta, nuotio- paikan kivikehän voi jättää, mutta nuotio- pohjalle ei saa jättää palaneita nauloja, peltipurkkeja, lasia tai muovia

► Kaivumonttujen reunat tulee luiskata yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon

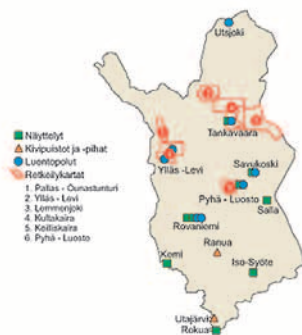
Geologinen retkeilykartta.

Monipuolinen tietopaketti Lapin geologiasta ja luonnonnähtävyyksistä.

Karttoja myyvät:

GTK:n toimipaikat, opastuskeskukset ja kartanmyyntipisteet.

Tutustu myös geologisiin näyttelyihin, luontopolkuihin ja kivipuistoihin.

www.gtk.fi

Ruosselän Urakkaselänpalossa on toistaiseksi valtaamaton IOCG-esiintymä

yysskuun alussa vuonna 2002 olin Ruosselässä tutkimusassistenttini **Vilho Mäntysen** ja geologianopiskelija **Leena Niskan** kanssa pohtimassa kulta-anomalioiden alkuperää tutkimalla 30 tonnin kaivinkoneen tekemiä parhaimmillaan 10 metrin syvyisiä tutkimusojia. Leenasta tuli myöhemmin filosofian lisensiaatti. Minä ja asistenttini siirryimme eläkeläiskaartiin.

Tutkimuksen aiheutti vuoden 1988 syksyllä löydetyt kultahiput. Niitä löytyi 200 litran rännitysnäytteestä 8 kpl. Hippujen muoto oli kuutiollinen ja särmän pituus 1–2 mm. Siis kyseessä olivat oikeastaan kultarakeet. Näiden alkuperäksi oletettiin magnetiittirikkaat amfiboliitti-silmäkkeet, joita oli nähty Urakkaselässä puunjuontoteiden sivuun tehtyjen kuoppien pohjissa. Syksyn

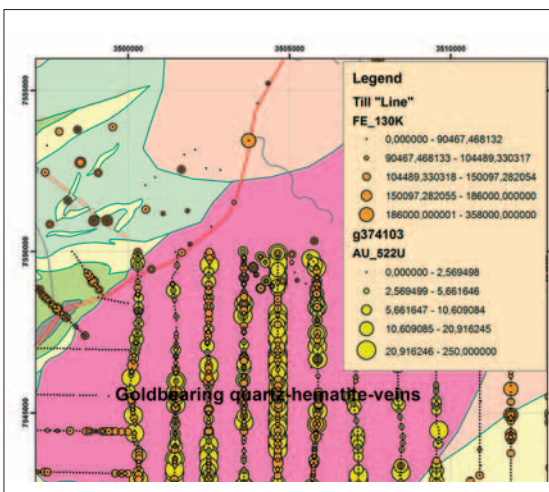
Mikä IOCG?

IOCG on rautaoksidi (iron oxide) kupari (copper) kulta (gold) -malmityyppi. Niitä on etsitty ja etsitään nykyäänkin innolla, sillä ne ovat isoja. Pitoisuudet tosin eivät ole kovin korkeita, mutta volyymit ovat todella suuret. Yksi sellainen jäi kesken tutkimuksen. Se sijaitsee Porttipahdan altaan pohjoispuolella ja on nimeltään Petäjälehto. Sitä voit katsoa linkistä: http://arkisto.gtk.fi/s41/s41_2009.pdf. Toisin se löytyy myös AEG:n julkaisuista viime vuodelta.

1988 paikkatiedot olivat päässeet unohtumaan ja siitä syystä niiden sijaintia yritettiin paikantaa tiheällä magnetometrauksella. Kaksi sellaista löytyikin. Toinen sijaitsee ohutmaapeitteisellä kumpareella ja toinen paksun maapeitteen alueella kuuksikon laidassa.

Kumpareella ollut kohde oli helppo. Siitä otettiin näytteet, mutta niissä oli vain hieman magnetiittia ja kulta-pitoisuuskkin vain 0,1 ppm:n tasolla. Toinen kohde oli niin syvällä, ettei sitä saavutettu edes 10 metrin syvyydestä. Kaivannon pohjalla oleva moreeni oli kerrassaan outoa. Siinä oli pääkivilajina kloriitti-amfiboliliuske, mutta silmiinpistävän runsaasti punaista jaspista. Niitä keräiltiin kivilaskun yhteydessä kymmeniä.

Järeällä kaivurilla tuli moreenia siirrettyä vauhdilla. Olimme mitanneet myös idempää yhden kohteen, jossa oli sekä magneet-

Ruusellän alueen geokemiallinen kartta.

Filosofian lisensiaatti Leena Niska vaskailee Urakkaselänpalon moreenin kultapitoista moreenia.

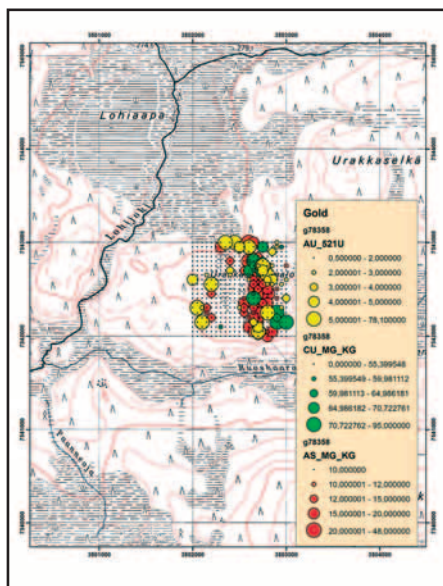
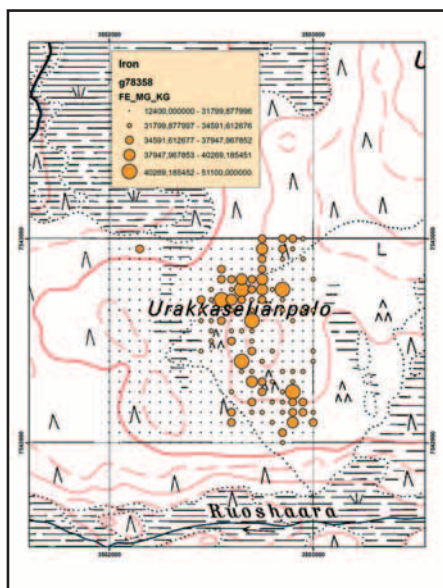
tisuutta että johtavuutta. Leena halusi tutkia myös sen kohteen. Minä olin jo hieman kyllästynyt koko hommaan, mutta nuoren tutkijan into oli sitä luokkaa, että annoin vapaat kädet toimia. Niinpä lähdin Vuotosoon lämmittämään saunaa, kun toiset jäivät vielä näytteenottoon.

Saunomisen jälkeen tuli Leena vaskooleineen ja aloitti työt saunarannassa. Minä seurailin hommaa taustalla ja otin pari kuvaa uuraasta opiskelijasta.

Vaskauksen tuloksen tuli esille 5 kultaippua. Ne olivat kooltaan 1–3,5 mm,

Geologi mietiskelee kultarakeiden lähtöpaikan sijaintia kuusikon laidassa kuution kokoisen serttilohkareen vierellä.

Urakkaselänpalon geokemiallinen kartta, jonka Au-, Cu-, Fe- ja As-anomaliat osoittavat siellä olevan IOCG-esiintymän

mutta olivat takoutuneita. Niissä ei ollut jälkeäkään sellaisista kuution muotoisista rakeista, mitä syksyllä 1988 oli löydetty. Hippujen alkuperää pohdittaessa tultiin siihen johtopäätökseen, että hiput ovat peräisin Lohiaavalla sijaitsevasta esiintymästä, joka runsaan serti- ja jaspiskivilajisto perusteella voisi olla IOCG-esiintymä. Ville kävi myöhemmin mönkijällä tutustumassa aavan laitoihin, mutta ei niistä kalliota löytynyt. Sen sijaan hän oli monesti sortua lähteeseen. Se Lohiaapa on toistaiseksi tutkimatta.

Urakkaselänpalon maastollisesti korkeimman paikan anomaliaa koetettiin vielä kairata kevyellä POKA-kalustolla. GTK:lla oli antaa tutkimusryhmälle vain 10 metriä maakairausputkea, joten se homma meni täydelle laskiksi. Ei sillä päästy edes moreenipeitteestä läpi.

Ruosselän graniittikompleksin keskellä (kuva edellisellä sivulla) sijaitsee n. 10 km pituinen IOCG-muodostuma, jonka paikansi sinnikkäällä työllä malminetsijä Markus Vuorisola. Hänen valtauksen kattaa koko kultapotentialin vyöhykkeen.

KIRJALLISUUTTA:

Keinänen, V., Pulkkinen, E., Ojala, J., Salmirinne, H., Tegist, C., Räsänen, J., and Sarapää, O. 2006. The Sakiatiena gold prospect, Sodankylä, Finland. M19, Tender report. Geological Survey of Finland. 44 p, 3 app.

Pulkkinen, Eelis; Salmirinne, Heikki 2006. Tutkimustyöselostus Sodankylän kunnassa valtausalueilla Lohiaapa 1 kaiv. rek. nro 7549/1, Urakka 1 kaiv. rek. nro 7782/4, Sorva 1–2 kaiv. rek. nrot 7782/2 ja 7782/3 sekä Ruosselkä 1–7 kaiv. rek. nrot 7118/1, 7141/1–7141/6 tehdyistä kultatutkimuksista vuosina 1999–2005. 35 s. + 10 liites. Geologian tutkimuskeskus, arkistoraportti, M06/3741/2006/1/10.

Liiton kunnia- ja perustajajäsenien
Ranta-Marin ja "Kultasilmä"-Kokon
perinteiden vaaliminen jatkuu.

Varsinaisille jäsenille majoitus -10 %

Avoimna joka päivä.

Tervetuloa!

HOTELLI INARI

PL 94, 99870 INARI

puh. (016) 671 026

faksi (016) 671 047

HOTELLI KULTAHIPUN TARJOUS LKL:N KOKO JÄSENISTÖLLE

(jäsenyys todistettava maksukuitilla)

- ▶ YHDEN HENGEN HUONE sisältää aamiaisen..... 65 € /yö
- ▶ KAHDEN HENGEN HUONE sisältää aamiaisen 80 € /yö
- ▶ SAUNA huonelisä 15 €

Petsamontie 1, 99800 Ivalo
Puh. (016) 320 8800 Fax (016) 66 510

Kohti Euroopan ihmisoikeustuomioistuinta?

Hallitus on tuomassa eduskuntaan kaivoslakiesityksen, jossa taannehtivasti määrättäisiin pysyvä varallisuusarvoinen kaivosoikeuteni lakkautettavaksi. Kompensaatioksi minulle tarjotaan ”kullanhuuhdontalupaa”, mahdollisuutta parin vuoden välein hakea oikeutta käyttää raaka-ainevarastoani. Lupa olisi harkinnanvarainen ja sen myöntämisen voisi estää vaikkapa joku poromies.

Kaivoslakiesityksestä huokuu täydellinen piittaamattomuus aiemmasta lainsäädännöstä, oikeuspäätöksistä, sekä hallintoa velvoittavista taspuolisuus-, yhdenvertaisuus ja suhteellisuusperiaatteista. Kullankaivajien kaivoskivennäisvarallisuus sosialisoidaan ja heidän elinkeinonsa lakkautetaan. Lemmenjo-

en vanhasta kulta-alueesta muodostetaan leikkipuisto lomanviettäjille. Vain poromiehet ja virkamiehet jäisivät alueelle harjoittamaan omia toimiaan tuotantovälineinään mönkijät, moottorikelkat, lentokoneet ja helikopterit.

Suomen Lapissa kullankaivuuhistoria alkoi 1860-luvun nälkävuosina Ivalojoella ja toiminta on vuosikymmenten saatossa keskittynyt Lemmenjoelle, jossa on Euroopan rikkain hippukulta- ja jalokiviesiintymä. Siellä elää ja työskentelee Euroopan Unionin pienin ja uhanalaisin ammattikunta. Kullankaivajien asema on kautta historian ollut paljon huonompi kuin vaikkapa poromiesten, joiden elinkeino-oikeudet on turvattu ylivermaisella tavalla suojelualueilla ja koko laajassa Lapinmaassa. Jos kullan-

kaivajat karkoitetaan Lemmenjoelta, tuhoaan koko elinkeino laitesuunnittelusta koneenrakennuksesta korunvalmistukseen ja kauppaan. Lemmenjoen kaivospiirien pinta-ala on vain yksi promille kansallispuiston pinta-alasta. Retkeilijöitten käytössä on 999 promillea, mutta se ei tunnu riittävän; he haluavat kaiken.

Jos merkitään Lapin karttaan luonnonpuistot, kansallispuistot, erämaa-alueet, soidensuojelualueet ja Natura-alueet, huomataan että uhattuna ei ole luonto vaan ihminen ja hänen toimeentulonsa. Kullankaivajien on saatava jatkaa arvokasta työtään. Porvarihallituksen esittämää elinkeinon lakkauttamista ja tuotantovarallisuuden socialisointia ei saa hyväksyä.

Liitän oheen joitakin kirjoituksiani. Jos eduskunta heikentää tai lakkauttaa perus-

tuslain suojaamia elinkeino-oikeuksiani tai varallisuus-oikeuksiani, joudun hakemaan perusoikeuksieni palauttamista Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta. Paheksun syvästi sitä, että minun on toistamiseen työurani aikana taisteltava oikeudesta harjoittaa laillista elinkeinoani laillisesti hankkimani varallisuuden turvin.

Hollolassa 3.helmikuuta 2010

Aarne Alhonen

kultaseppä,
kullankaivaja

Kirjoittaja on lähettänyt kannanottonsa eduskuntaryhmien puheenjohtajille, valtiokuntien puheenjohtajille sekä valituille kansanedustajille.

- Subaru pumpput (Robin)
- Gold Miner konevaskoolit
- paineenkestävää, rullattavaa vesiletkua ja pakkaussukkaa useita kokoja
- Tarkkuusvaakoja 0-50g ja 0-250g
- Peltivaskoolit (Inarilainen)
- Koeputket ja pipetit
- Tarkkuusluupit 10x21, 20x21 ja 30x21

VeitsiVakka

Kummunkatu 12 83500 Outokumpu

0400-172 632

veitsivakka@telemail.fi

IN MEMORIAM

ARTO JOHANNES BLOMQVIST

”Turkulainen”

s. 29.3.1948

k. 4.10.2009

PENTTI RYTKÖNEN 1946–2009

Toimittaja Pentti Rytkönen menehtyi ulkoilulenkillä kotonaan Jämsänkosken Kankarisvedellä 7. marraskuuta 2009. Hän oli juuri jäänyt eläkkeelle Keski-suomalaisen Jämsän aluetoimituksen esimiehen tehtävästä, jota hän hoiti yli 30 vuotta.

Pentti oli Lapin ja kullankaivun ystävä. Vuosikymmenien aikana hän teki lukuisia kuvareportaaseja kultamailta ja kullankaivajista. Viimeisin laaja kuvajuttu Lemmenjoen konekaivajista julkaistiin Keski-suomalaisessa 17. marraskuuta 2008.

MERKKI PÄIVÄT

*Snuun gansas mnää
riamuitte, oi lystelist päivä
tätä. Oikke pali onne!
(raumalaisittain)*

98 v.

Arvo ”Tiera” Ruonaniemi, Rovaniemi

80 v.

11.4. Lauri Siren, Heinola

75 v.

- 26.1. Eeva Ollikainen, Pori
- 24.2. Seppo Makkonen, Savonlinna
- 16.5. Sakari Herrala, Helsinki
- 26.5. Antti Karhusaari, Pori

70 v.

- 8.4. Teuvo Keskitalo, Tyrnävä
- 12.4. Juhani Kousa, Ahvenainen
- 15.4. Niilo Kallatsa, Savonlinna
- 2.5. Heikki Koistinen, Tuulos
- 25.5. Bror Granqvist, Västerskog
- 30.5. Ahti Uosukainen, Kuhmoinen

70 v.

- 4.4. Eelis Pulkkinen, Raanujärvi
- 11.4. Erkki Niemenmaa, Helsinki

- 12.4. Tellervo Ränkä, Tampere
- 24.5. Antero Kalliola, Nenonpelto
- 30.5. Alpo Virtanen, Pertteli

- 24.5. Tapio Järvinen, Pohela
- 26.5. Matti Latomaa, Raahe
- 30.5. Esa Friman, Palokka

60 v.

- 1.4. Pertti Sukuvaara, Tankavaara
- 4.4. Seppo Ripatti, Kotka
- 5.4. Hannu Heiskanen, Kuusamo
- 6.4. Juhani Rytty, Pattijoki
- 8.4. Teuvo Rajamäki, Riihimäki
- 10.4. Rainer Kapli, Hietama
- 12.4. Yrjö Lähdeaho, Rautajärvi
- 12.4. Merja Rankala, Helsinki
- 13.4. Seppo Korhonen, Kuusa
- 28.4. Tom Rissanen, Espoo
- 2.5. Anita Malmström, Hamina
- 3.5. Veijo Koponen, Mickelspiltom
- 3.5. Lippa Timosaari, Hämeenlinna
- 4.5. Rauno Ojansuu, Keikyä
- 8.5. Jorma Bäck, Riihimäki
- 9.5. Pasi Häkkinen, Kittilä
- 9.5. Olli-Pekka Juvalainen, Kangasala
- 18.5. Seppo Raatikainen, Lahti

50 v.

- 5.1. Sirpa Yrjölä, Tampere
- 23.1. Ari Vainio, Kuusankoski
- 26.1. Risto Aakko, Valtajärvi
- 27.1. Timo Hartikainen, Helsinki
- 23.2. Heikki Korkea-aho, Kullaa
- 23.2. Tapio Lammi, Turku
- 23.2. Tenho Nissinen, Tampere
- 12.3. Leila Lankinen, Saimaanharju
- 13.3. Kari Karjalainen, Ivalo
- 28.3. Heikki Kauppinen, Kannus
- 12.4. Jari Tennberg, Sipoo
- 19.4. Hanna Räsänen, Porvoo
- 21.4. Tuomo Hämäläinen, Palokka
- 3.5. Juha Tuominen, Mikkeli
- 5.5. Jari Lehtinen, Helsinki
- 8.5. Kirsi Nikkilä, Taininjoensuu
- 19.5. Pekka Visuri, Helsinki
- 29.5. Oiva Pehkonen, Ylöjärvi

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Kysy myös poronlihaa

LAPIN KULTA

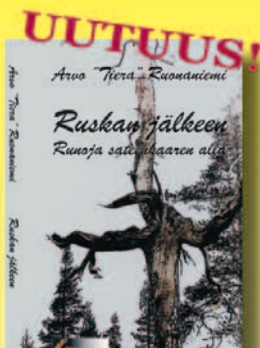
PREMIUM

LAPIN KULTAA

tarinoina ja hippuina

Uudet ja vanhat
lappikirjat

Kultahiekkää ja Lapin Kultahippuja
0,5 grammasta 192 grammaan

Pajutie 3, 04310 TUUSULA
Puh. 040-5454833

Nettikaupasta myös
vaskoolit, seulat,
kultaputket, hiput,
rännit ja muut
kullankaivuvälineet

www.hipputeos.fi

.536

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry,
PL 86. 99871 INARI

PANIMO!

Panimo Pub

avoinna klo 10 - 02

Edulliset majoitushinnat. 1 - 4 hengen huoneet, kelomökkejä. Lemmenjoella kaivos ja kämppä. Pubissa talon olutta ja hyvää seuraa.

PANIMO!

Saariselän Majatalo & Panimo Pub

Tel +358 16 6756500
Fax +358 16 6756 581
panimo@saariselanpanimo.fi
www.saariselanpanmo.fi